

UTLÅTANDEN

I ANLEDNING AF

STATSKONTORETS UNDERDÅNIGA YTTRANDE
RÖRANDE PENSIONS KOMITÉNS

DEN 28 MAJ 1894 AFGIFNA

BETÄNKANDE

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-ÅRTIEBOLAG
1898.

Till Konungen.

Sedan fullmäktige för delegarne i civilstatens pensionsinrättning den 30 maj 1895 afgifvit underdånigt yttrande öfver det af komitén för ordnande af pensionsväsendet för statens civile tjensteinnehafvare samt

för deras enkor och barn den 28 maj 1894 afgifna betänkande, i hvad detsamma berörde civilstatens pensionsinrättning samt dess enke- och pupillkassa, samt kongl. statskontoret derefter i underdånig skrifvelse den 25 november 1896 yttrat sig i ämnet, har Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 23 sistlidne juli dels anbefalt civilstatens fullmäktige att med anledning af hvad statskontoret anført afgifva förnyadt underdånigt utlåtande samt dervid inkomma med förslag till reglemente för en i enlighet med de af statskontoret angifna grunder organiserad enke- och pupillkassa för civilstaten, dels ock till kongl. direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning öfverlemnadt berörda komités betänkande äfvensom de i anledning deraf afgifna utlåtanden för att fullmäktige tillställas, med befallning till direktionen att, sedan fullmäktige afgifvit det från dem infordrade utlåtande, med samma utlåtande jemte eget yttrande till Eders Kongl. Maj:t inkomma.

Civilstatens fullmäktige, till hvilka de i nåder remitterade handlingarna öfverlemnats, hafva sedermera till direktionen aflemnadt sitt underdåniga utlåtande i anledning af den nådiga remissen samt ett af fullmäktige utarbetadt förslag till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa jemte förslag till nådig kungörelse om upphörande efter hand af civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för pensionering af tjänstemän m. m. äfvensom protokollsutdrag, utvisande de vid ärendets behandling uttalade skiljaktiga meningar, hvilka handlingar härmed i underdånighet öfverlemnas.

Direktionen har mot de af fullmäktige utarbetade författningsförslag icke något att erinra, och kan direktionen i allo förorda det af fullmäktige afgifna förslag till afveckling af den nuvarande pensionsinrättningen och till täckande af bristen i dess tillgångar.

På det att sjelfva pensioneringen för framtiden måtte kunna bestridas utan bidrag af statsmedel hafva delegarnes afgifter vid inträdet i kassan och vid befordran till högre tjänst betydligt ökats. Under sådana förhållanden och då pensionskassan således skulle afstå från de statsanslag, som nu utgå till betydliga belopp, afsedda för pensionering icke blott af tjänstemän utan ock af deras enkor och barn, synes det skäligt, att åtminstone pensionskassans förvaltningskostnader, såsom statskontoret förutsatt och äfven fullmäktige föreslagit, bestridas af statsverket. Beträffande storleken af detta bidrag hafva fullmäktige erinrat, att, då den nya kassan träder i verksamhet, densamma skall icke allenast öfvertaga civilstatens pensionsinrättnings alla förbindelser till dåvarande pensionärer och delegare, utan ock bestrida de nya och tillökade göromål, som betingas dels af förändrade grunder för pensioneringen och

dels af det inträde i kassan, som beredts ett stort antal nya delegare. Att under sådana förhållanden och innan någon erfarenhet vunnits om det sätt, hvarpå kassans i synnerhet i början af dess verksamhet mycket skiftande åligganden må lämpligast kunna ordnas, uppgöra någon fast stat för kassan, hafva fullmäktige ansett icke böra ske. Det vore emellertid uppenbart, att förvaltningskostnaden under de första åren efter det kassan trädte i verksamhet icke kunde beräknas till lägre belopp än det, som för ändamålet nu utginge, med tillägg af arfvode till en tekniskt bildad konsulent 1,500 kronor och med afdrag af kostnaderna för fullmäktiges sammanträden, hvilka skulle bestridas af kassan, samt redögörarnes provisioner, hvilka skulle upphöra. För de sista fem åren hade förvaltningskostnaderna efter nämnda afdrag i medeltal uppgått till 39,840 kronor. Lades härtill konsulentens arfvode, hvilket icke torde kunna sättas lägre än till 1,500 kronor, skulle det nödiga bidraget från statsverket uppgå till omkring 42,000 kronor årligen, och hafva fullmäktige i underdånighet hemställt, att anslag till detta belopp måtte den ombildade kassan beredas.

Då förvaltningskostnaderna under de år, då kassans ombildning skulle pågå, säkerligen komma att stiga ej obetydligt högre än medelbeloppet för de sista fem åren, och desamma äfven för framtiden ej kunna lägre beräknas, helst antalet i pensionskassan delaktiga verk och stater enligt det nya reglementet betydligt ökats och jemväl af andra anledningar delegarnes antal alltjemt är i stigande, får direktionen hemställa, att ett statsanslag af 42,000 kronor årligen måtte såsom bidrag till förvaltningskostnaderna beredas den blifvande pensionskassan, hvar emot de nu för särskilda ändamål civilstatens pensionsinrättning beviljade statsanslag, tillhoppa 74,271 kronor 50 öre, skulle upphöra att utgå.

Till Eders Kongl. Maj:ts behjertande får direktionen hemställa, huruvida icke, på sätt fullmäktige ifrågasatt, genom anslag af statsmedel kunde beredas lättad utväg för delegare i de två lägsta pensionsklasserna att erlägga retroaktiva afgifter till kassan. Ett sådant anslag skulle enligt en af professoren Anders Lindstedt uppgjord, härvid fogad beräkning för närvarande uppgå till omkring 9,200 kronor årligen, hvilket belopp för ändamålet torde pensionsinrättningen anvisas.

Slutligen tillåter sig direktionen fästa Eders Kongl. Maj:ts synnerliga uppmärksamhet vid hvad fullmäktige i slutet af sitt utlåtande anförder om, att det nu afgifna förslaget till pensionskassans omdaning hvilat på den förutsättning, att en sådan åtgärd vidtages under den närmaste tiden, och att således förslaget, om detta ej kan ske, förlorar sin tillämplighet.

Utdrag af direktionens protokoll, utvisande det särskilda yttrande,
som vid ärendets handläggning afgifvits, varder härmed bifogadt.

Stockholm den 13 december 1897.

Underdånigst:

NILS von STEYERN.

J. A. WALLENSTEEN. ALB. ANDERSON. THEODOR WESTRIN. FR. MÖLLER.

e. f.

John Lybeck.

Utdrag af protokollet, hållet hos kongl. direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning i Stockholm den 13 december 1897.

Närvarande:

Herr presidenten VON STEYERN;
Herr kammarrättsrådet WALLENSTEEN;
Herr generaldirektören ANDERSON;
Herr hofrättsrådet WESTRIN;
Herr öfverkommissarien MÖLLER.

§ 4.

Genom nådig remiss den 23 juli innevarande år hade Kongl. Maj:t föreskrifvit, dels att civilstatens fullmäktige skulle afgifva förnyadt underdånigt utlåtande öfver det af komitén för ordnande af pensionsväsendet för statens civile tjensteinnehafvare samt för deras enkor och barn den 28 maj 1894 afgifna betänkande samt dervid inkomma med förslag till reglemente för en efter vissa grunder organiserad enke- och pupillkassa för civilstaten, dels ock att direktionen skulle, sedan fullmäktige afgifvit det från dem infordrade utlåtande, med samma utlåtande jemte eget yttrande till Kongl. Maj:t inkomma.

Sedan fullmäktige med skrifvelse den 13 nästlidne november till direktionen öfverlemnat sitt underdåniga utlåtande i anledning af den nådiga remissen och ett af fullmäktige utarbetadt förslag till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa jemte förslag till nådig kungörelse om upphörande efter hand af civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för pensionering af tjenstemän m. m. äfvensom protokollsutdrag, utvisande de vid ärendets behandling uttalade skiljaktiga meningar, samt

ifrågavarande handlingar mellan direktionens herrar ledamöter cirkulerat, så föredrogs nu detta ärende inför direktionen, dervid beslöts underdånig skrifvelse af innehåll registratoret utvisar.

Herr öfverkommissarien Möller yttrade:

»Då jag icke anser mig befogad framställa anmärkning mot de vetenskapliga beräkningarne för erforderliga åtgärder till upprätthållande af pensionsinrättningens förbindelser samt ett möjligen blifvande bifall till yrkad förändring i de delar af reglementsförslaget, hvilka äro grundade på nämnda beräkningar, skulle kunna leda dertill att inrättningen blefve i mer eller mindre mån urståndsatt att fullgöra sina förbindelser, har jag icke funnit mig våga framkomma med yrkande om förändring i berörda delar af förslaget;

och då förslaget i öfrigt synes mig i hufvudsak väl affattadt, finner jag mig föranlåten lemna detsamma i sin helhet utan anmärkning.»

Som ofvan.

Vid protokollet
John Lybeck.

Till styrelsen för civilstatens pensionsinrättning!

Sedan jag anmodats att utföra beräkning angående beloppet af det årliga anslag, som skulle erfordras för att motsvara de enligt det af fullmäktige senast uppgjorda förslag till nytt reglemente erforderliga retroaktivaafgifter för delegare i pensionsinrättningens åttonde och nionde klasser, får jag härmed vördsamt anföra, att jag, med tillhjälp af de data, som stått mig till buds, anställt en approximativ beräkning af sagda anslags belopp och funnit detsamma utgöra omkring 9,200 kronor, motsvarande de närvarande förhållandena. Kapitalvärdet af anslaget skulle således, efter en räntefot af $3\frac{1}{2}$ procent, blifva ungefär 250,000 kronor.

En noggrannare beräkning af det i fråga varande beloppet har jag, i följd af trägna göromål, icke hunnit att tills i dag verkställa, men är, om så önskas, beredd att inom den närmaste tiden verkställa en sådan beräkning. Dock tror jag mig kunna försäkra, att en dylik noggrannare beräkning, i betraktande af osäkerheten af de förhållanden, som härvidlag äro af betydelse, icke skulle komma att lemna något, praktiskt sedt, mera tillförlitligt resultat än hvad som ofvan anförts.

Stockholm den 13 december 1897.

And. Lindstedt.

Till Konungen.

Sedan fullmäktige för delegarne i civilstatens pensionsinrättning den 30 maj 1895 afgifvit underdånigt utlåtande öfver komiténs för ordnande af pensionsväsendet för statens civila tjänsteinnehafvare samt för

deras enkor och barn den 28 maj 1894 afgifna betänkande, samt statskontoret derefter i underdånig skrifvelse den 25 november 1896 yttrat sig i ämnet, har Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 23 sistlidne juli anbefallt civilstatens fullmäktige att, med anledning af hvad statskontoret anført, afgifva förnyadt underdånigt utlåtande samt dervid inkomma med förslag till reglemente för en i enlighet med de af statskontoret angifna grunder organiserad enke- och pupillkassa för civilstaten.

Beträffande de civile *tjenstemännens* egen pensionering hade komitéen ansett, att nu gällande, i många fall olämpliga och i en mängd författningar kringströdda stadganden borde upphävas och en allmänt gällande pensionslag utfärdas, i hvilken de civile embets- och tjenstemännens pensionering ordnades efter gemensam grund. I sitt underdåniga utlåtande den 30 maj 1895 hafva civilstatens då församlade fullmäktige, som ansågo det vara i och för sig önskvärdt att få pensioneringen sålunda ordnad, dock yttrat tvekan, huruvida komiténs plan att genom en gemensam lag ordna hela pensionsväsendet för civile tjenstemän kunde vara fullt ändamålsenlig, då de civile tjenstemännen vore med hänsyn till så väl tjensteåligganden som aflöningsförhållanden så vidt skilda, att det i många fall mötte stora svårigheter att efter samma principer pensionera dem alla, samt dertill komme, att för icke länge sedan löneroglering för de flesta stater egt rum, och i sammanhang dermed för hvarje särskild tjänst pröfvats så väl beloppet af den tjensten tillkommande pension som äfven den lefnadsålder och tjenstetid med mera, som erfordrades för pensions erhållande.

Emellertid och vid öfvervägande, huruvida pensionering af civile tjensteinnehafvare vid tidigare ålder än den för rätt till pension från allmänna indragningsstaten bestämda vore påkallad af sådant behof, att en särskild anstalt för dylik pensionering fortfarande borde finnas, hafva 1895 års fullmäktige på skäl, för hvilka i deras underdåniga utlåtande redogjorts, besvarat denna fråga nekande samt derföre äfven funnit, att, i händelse pensionslag i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad komitéen föreslagit blefve beslutad, civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för tjenstemäns pensionering skulle kunna upphöra.

Statskontoret, som jemväl framhållit svårigheterna att sammanföra alla föreskrifter om civile tjenstemäns pensionering i *en* lag, hvilken måste komma att innehålla så många undantagsstadganden, att det väsentliga ändamålet med lagens tillkomst eller vinnande af enhet i föreskrifter i det närmaste förfelades, har kommit till den slutsats, att, ehuru i en pensionslag kunde upptagas sådana allmänna bestämmelser, som borde ega giltighet för åtnjutande af alla af statsmedel utgående pensioner, de mera spe-

ciela pensionsvilkoren borde fortfarande såsom hittills bestämmas i löne-
staten för hvarje särskildt verk eller hvarje särskild kår och inrymmas
bland andra villkor för åtnjutande af der anvisade förmåner.

På de skäl, som af 1895 års fullmäktige blifvit åberopade i fråga
om obehöfligheten af en särskild anstalt för pensionering af civila tjänste-
innehafvare vid tidigare ålder än den för rätt till pension från allmänna
indragningsstaten bestämda, få fullmäktige i underdånighet i anledning af
den nådiga remissen förklara att, äfven om pensionsväsendet för tjänste-
män icke skulle blifva ordnad genom en gemensam pensionslag på det
af pensionskomitén föreslagna sätt, utan i afseende derå komme att,
såsom statskontoret tillstyrkt, fortfarande gälla de pensionsvilkor, hvilka
bestämts vid antagande af lönestat för hvarje verk eller kår, civilstatens
pensionsinrättnings verksamhet för tjänstemäns pensionering enligt full-
mäktiges omdöme i allt fall kan upphöra. Fullmäktige vidhålla dock den
åsigt, hvilken fullmäktige tidigare uttalat och statskontoret äfven biträdt, att
tjänsteinnehafvare, hvilka redan genom erlagda afgifter grundlagt åt sig
eventuel rätt till tidigare pension från tjänstemannafonden, icke böra kunna
utan eget medgifvande helt och hållet afhändas denna rätt.

Beträffande den *pensionering af enkor och barn* efter civile embets- och
tjänstemän, som besörjes genom civilstatens enke- och pupillkassa, hade
pensionskomitén anmärkt, bland annat, att denna pensionering, sådan den
nu vore anordnad, icke i någon mån tillfredsställde de anspråk, som ställ-
des på en pensionskassa för nämnda ändamål. Sålunda vore t. ex. pensions-
avgifterna icke bestämda med tillbörlig hänsyn till dödlighet, räntefot,
civilståndsförhållanden m. m., hvarföre det, om denna enke- och pupillkassa
skulle bibehållas, vore af nöden att till den grad omarbета därför gällande
bestämmelser, att det blefve detsamma som att skapa en ny pensionskassa.

Komitén föreslog därför bildandet af en ny, med hänsyn till nu-
varande utsigter för räntefot och dödlighet på matematiskt-tekniska
grunder byggd, under statens kontroll stående, allenast med tillskott af
delegarne uppehållen pensionskassa, deri skulle upptagas, bland andra,
telegraf- och tullverkens tjänstemän samt elementarlärarne, för hvilka
alla särskilda enke- och pupillkassor nu vore inrättade. Den nya kassan
borde af staten genom en af Eders Kongl. Maj:t utsedd styrelse förvaltas,
hvarföre ock förvaltningskostnaderna borde af staten bestridas.

I sitt år 1895 afgifna utlåtande hafva fullmäktige förmålt sig icke
kunna undgå finna, att de grunder, på hvilka pensioneringen af enkor och
barn nu är byggd, icke äro lämpliga, och ansett komiténs förslag till
anordnande af ny pensionskassa för enkor och barn innefatta en för-
bättring i detta afseende.

Statskontoret har deremot icke funnit sig öfvertygad om vare sig behovet eller ändamålsenligheten af de af komitén föreslagna åtgärder, genom hvilka civilstatens enke- och pupillkassa skulle upphöra och i stället uppgå uti den af komitén förordade allmänna pensionskassan för enkor och barn efter civile tjänstemän. Såväl telegrafverkets och tullstatens tjänstemän som elementarlärarne hade fått sitt pensionsväsen för enkor och barn ordnad; och de för denna pensionering inrättade enke- och pupillkassors ekonomiska ställning vore jemförelsevis god. Under sådana förhållanden och då någon mera afsevärd besparing i förvaltningskostnaderna genom den af komitén förordade sammanslagningen icke vore att vänta, har statskontoret icke ansett sig böra förorda åtgärder, hvilka, utan att tillskynda delegarne i civilstatens nuvarande enke- och pupillkassa väsentliga fördelar, skulle försätta delegarne i de öfriga enke- och pupillkassorna i en afgjordt ogynnsammare ställning.

Då statskontoret i stället förordat en ombildning af civilstatens pensionsinrättning, synes statskontoret åsyftat, att följande hufvudgrunder dervid skulle iakttagas, nemligen:

att i den mån, som nuvarande pensionstagare från tjänstemannafonden afginge och öfriga delegare afstode från att göra sin rätt till pension för egen del gällande, hela pensionsinrättningen skulle komma att blifva uteslutande en enke- och pupillkassa;

att pensioneringen af enkor och barn skulle bekostas uteslutande genom delegarnes afgifter utan bidrag af statsmedel;

att vid den nuvarande enke- och pupillkassans ombildande i denna riktning delegarnes indelning i klasser efter pensionernas olika storlek skulle bibehållas, och att jemväl borde tillses, huruvida icke åtskilliga till civilstaten hörande tjensteinnehafvare, som nu icke äro delegare vare sig i civilstatens pensionsinrättning eller i annan af staten understödd pensionskassa, lämpligen kunde beredas tillträde till den ombildade kasan;

att vid fullgörande genom den ombildade kassan af pensionsinrättningens nuvarande förbindelser i afseende å pensionering dels af tjänstemän och dels af deras enkor och barn så väl tjänstemannafonden som enskilda enke- och pupillfonden skulle betraktas såsom gemensam tillgång för fullgörande af samtliga förbindelserna utan åtskilnad;

samt att den omdanade enke- och pupillkassan skulle såsom grundfond erhålla »den del af tjänstemannafonden, som icke erfordrades för fullgörande af de förbindelser, som vid tiden för den ombildade kassans trädande i verksamhet kunde åligga densamma».

Då för den föreliggande viktiga frågans bedömande främst var af vikt att vinna utredning angående civilstatens pensionsinrättnings ekonomiska ställning vid närvarande tid, uppdrogs åt professorn Anders Lindstedt att foga anstalt om en sådan utredning, grundad på förhållandena vid 1896 års slut.

Sedan hufvudresultatet af denna utredning meddelats den afdelning inom fullmäktige, åt hvilken den förberedande behandlingen af detta ärende öfverlemnats, hafva inom afdelningen öfverläggningar egt rum ej mindre om sättet för pensionsinrättnings omdanande efter den i statskontorets utlåtan antydda plan, än äfven i sammanhang dermed om de åtgärder, som lämpligen kunde vidtagas till den ekonomiska ställningens förbättrande och till beredande af möjlighet för den omdanade kassan att öfvertaga fullgörandet af de förbindelser, som nu åligga civilstatens pensionsinrättning.

Professorn Lindstedt har derefter på anmodan ytterligare utredt, hvilken verkan de särskilda åtgärder, som under öfverläggningarne ifrågasatts till den ekonomiska ställningens förbättrande, kunde beräknas medföra, och sammanfattat resultaten af de gjorda beräkningarne i ett yttrande, hvilket tillika innefattar upplysningar om beskaffenheten af och grunderna för de viktigaste af de anordningar, som blifvit föreslagna och hvilka fullmäktige vid slutbehandlingen af ärendet jemväl trots böra vinna tillämpning dels till återställande af jemnvigten mellan pensionsinrättnings förbindelser samt tillgångarne för desammas fullgörande och dels vid reglerandet af den omdanade kassans framtida verksamhet.

Detta yttrande af professor Lindstedt, staldt till förut nämnda afdelning af fullmäktige, är af följande innehåll:

»Jag får härmed redogöra för resultaten af de beräkningar, som jag, enligt uppdrag af afdelningen, utfört angående kassans närvarande ställning och angående verkan af vissa till förbättrande af denna ställning ifrågasatta åtgärder. Med uttrycket »kassan» förstår jag då öfverallt i det följande, der ej annorlunda särskildt framhålles, civilstatens pensionsinrättning och civilstatens enskilda enke- och pupillfond tillsammans betraktade såsom en enda kassa med den dubbla uppgiften att pensionera dels delegarne sjelfva under vissa förutsättningar dels äfven deras enkor och efterlevande barn. Hvad vidare delegarepensioneringen beträffar, använder jag uttrycket »tjenstemannapensionering» om den pensionering af delegare, som eger rum i enlighet med den uttydning af § 11 i pensionsinrättnings reglemente, enligt hvilken delegare, som afgår ur tjensten med åtnjutande af pension af statsmedel, icke eger rätt till pension från inrättningen, men använder uttrycket »postpensionering» i fråga om den särskilda pensio-

nering af postverkets tjenstemän, som i följd af en annan tydning af samma paragraf under de senare åren blifvit pensionsinrättningen ålagd.

Vid beräkningarne har jag, i fråga om pensionsfonderna, användt statistiska centralbyråns dödlighetstabeller för hela riket under perioden 1881—90 samt en räntefot af $3\frac{1}{2}$ %. Vid uppskattning af värdet af pensionsförbindelser för enkor och barn efter delegare, som ännu lefva, hafva de tabeller användts, som finnas anförda å sid. 534 och följ. af den s. k. pensionskomiténs betänkande.

Jag anför nu först resultaten af beräkningarne af de särskilda poster, som sedermera skola ingå i de olika tabläerna öfver kassans ställning under olika förutsättningar angående dess framtida organisation. Vissa af dessa poster hafva icke kunnat beräknas mera noggrant, antingen i följd af beskaffenheten af de förutsättningar, på hvilka de hvila, eller i följd deraf, att endast en mera summarisk beräkning hunnit utföras.

Alla de följande beräkningarne gälla slutet af år 1896.

Pensionsfonder.

Enkepensionsfonden eller kapitalvärdet af de pensioner, som utgå till de nu — vid 1896 års slut — lefvande enkor, beräknades på vanligt sätt och befans utgöra kr. 4,503,000

Barnpensionsfonden eller kapitalvärdet af de pensioner, som antingen redan utgå eller framdeles komma att utgå till faderlösa söner under 21 år och till faderlösa döttrar under 25 år, uppskattades summariskt till ett belopp af kr. 675,000

Sjuklighetspensionsfonden eller kapitalvärdet af redan beviljade sjuklighetspensioner till ogifta döttrar öfver 25 år befans utgöra kr. 280,000

Delegarepensionsfonden eller kapitalvärdet af nu utgående pensioner till delegare — incl. posttjenstemän och kassans egna f. d. tjenstemän — beräknades till kr. 772,000

Begravningshjälp.

Begravningshjälpen för nuvarande pensionärer har till sitt kapitalvärde uppskattats till samma belopp, som framgår af utredningen å sid. 457 af pensionskomiténs betänkande, eller till kr. 36,000

Begravningshjälpen för nuvarande delegare uppskattades på samma sätt till kr. 113,000

och *Begravningshjälpen för framtida delegare* till » 81,000

Enke- och barnpensioner
för nuvarande och framtida delegare.

Enligt mig meddelade uppgifter fördelade sig de nu i tjänst varande delegarne på följande sätt å de olika klasserna:

<i>Klass:</i>	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
<i>Antal:</i>	373,	242,	222,	269,	232,	1,063,	93,	1,045,	464

således inalles 4,003 delegare.

Kapitalvärdet af kostnaden för *pensioneringen af enkor och barn efter dessa nu i tjänst varande delegare* efter de pensionsbelopp, som gälla för deras nu innehafda tjänster, och under förutsättning, att ogift dotters pensionsrätt upphör vid 21 års ålder, beräknades utgöra en summa af kr. 5,883,000

För de *delegare*, som *icke längre äro i tjänst*, beräknades motsvarande belopp till kr. 1,014,000

Antalet dylika delegare inom hvarje klass var följande:

<i>Klass:</i>	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
<i>Antal:</i>	80,	81,	73,	55,	56,	192,	8,	70,	56

och således totalantalet 671.

Kapitalvärdet af *pensioneringen för enkor och barn för framtida delegare*, deri inbegripet den ökning af pensionsbeloppen, som inträder vid nuvarande delegares uppflyttning till högre klass, beräknades summariskt till ett belopp af rundt kr. 7,500,000

Att denna summa, liksom vissa andra här anförda belopp, är något mindre än motsvarande post å sid. 458 och 459 af pensionskomiténs betänkande, beror derpå, att jag vid denna utredning, då det ju nu handlar om en omorganisation af kassan och i viss mån om en afveckling af dess närvarande verksamhet, icke ansett mig behöfva iakttaga de särskilda försigtighetsmått, som vid 1887 års utredning ansågos nödiga.

Kapitalvärdet af *ogifta döttrars pensionsrätt mellan 21 och 25 års ålder* uppskattades summariskt

för nuvarande delegare till	kr. 100,000
» framtida » »	» 100,000

Sjuklighetspensioner.

För att erhålla en föreställning om storleken af kostnaden för den framtida pensioneringen af ogifta döttrar öfver 25 år undersöktes förhållandena under 10-årsperioden 1887—96. Det befans dervid, att kassan för hvart och ett af dessa tio år genom beviljandet af nya pensioner af detta slag åsamkades en förbindelse, hvars kapitalvärde uppgår till följande belopp:

1887	kr. 21,156;	1892	kr. 21,602
1888	» 30,219;	1893	» 9,923
1889	» 42,045;	1894	» 20,250
1890	» 25,161;	1895	» 13,458
1891	» 32,122;	1896	» 9,867

och således i medeltal årligen kr. 22,580. Då således ingen ökning utan snarare en fortgående minskning af dessa förbindelser genom den anförda talserien antydes, har jag trott mig med tillräcklig säkerhet kunna lägga det erhållna medelvärdet till grund för beräkningen. Efter en räntefot af 3½ % skulle därför kapitalvärdet af alla framtida sjuklighetspensioner blifva *kr. 645,000*. Denna summa skall emellertid fördelas på de affidne, de nuvarande och de framtida delegarne, och har jag uppskattat den på hvarje fall kommande andelen till jemt en tredjedel af hela summan eller till *kr. 215,000*.

Tjenstemannapensionering.

Denna post är af lätt insedda skäl den mest osäkra och svårberäkneliga af alla dem, som förekomma i denna utredning. Enligt den i pensionskomiténs betänkande pag. 455 förekommande utredningen åsamkades kassan under åren 1885—89 genom öfvertagande af nya förbindelser af detta slag en tillökning i sina passiva af i medeltal 89,000 kronor om året. Jag har nu jemväl undersökt förhållandena under de följande 7 åren 1890—96 och dervid funnit, att kassan för hvarje år fått öfvertaga förbindelser till ett kapitalvärde af:

1890	kr. 78,270;	1894	kr. 18,210
1891	» 11,232;	1895	» 13,734
1892	» 55,474;	1896	» 49,202
1893	» 27,871;		

och således i medeltal 36,285 kronor. Häraf synes framgå, att tjänstemannapensioneringen under de senare åren icke haft så stor omfattning som förut, utan att en betydlig minskning i detta afseende inträdt. Då emellertid denna minskning till en del kan hafva sin orsak i rent tillfälliga omständigheter, torde det icke vara lämpligt att lägga det sist anförda medeltalet till grund, medan det å andra sidan syntes mig vara en allt för öfverdrifven försigtighet att utgå från det först anförda medeltalet. Jag har därför trott mig böra gå en medelväg, i det jag för sagda årligen tillkommande förbindelse antagit ett kapitalvärde af rundt 56,000 kronor, svarande mot ett kapitalvärde af 1,600,000 kronor för samtliga dessa förbindelser. I enlighet med förhållandet vid poststaten (se följande post) har jag antagit, att af detta kapitalvärde tre femtedelar eller *kr. 960,000* motsvarar förbindelserna för de *nuvarande* och två femtedelar eller *kr. 640,000* för de *framtida* delegarne.

Postpensioneringen.

Kapitalvärdet af denna post beräknades i 1887 års utredning (se pensionskomiténs bet. pag. 459) till en summa af 3,699,000 kronor. Härvid förutsattes att pensionsåldern i regeln skulle blifva 65 år. Å ena sidan har det emellertid visat sig (se pensionskomiténs bet. pag. 567) att den verkliga pensionsåldern under perioden 1887—1892 var betydligt högre eller i medeltal omkring 68 år och under perioden 1893—96, enligt särskild utredning, omkring 66 $\frac{1}{2}$ år; å andra sidan har antalet i kassan delaktiga posttjenstemän icke obetydligt ökats genom nyinrättade tjänster. Den förra omständigheten verkar till minskning af det ifrågavarande kapitalvärdet, under det att den senare har en ökning af detsamma till följd. Då det emellertid är antagligt, att posttjenstemännens antal ännu en tid framåt kommer att ökas, torde man för kapitalvärdet af dessa kassans pensionsförbindelser icke böra antaga ett värde, som alltför mycket skiljer sig från det ofvan anförda, utan har jag ansett mig i förevarande beräkning böra taxera detsamma åtminstone till

.....	<i>kr. 3,500,000</i>
hvaraf	» <i>2,100,000</i>
skulle belöpa å de <i>nuvarande</i> och	» <i>1,400,000</i>

å de *framtida* delegarne.

Förvaltningskostnaden.

Denna kostnad har jag i enlighet med förhållandena under den senaste 5-årsperioden — med afdrag af pensionskostnaden för f. d. tjänstemän, hvilken kostnad ingår i tjänstemannapensionsfonden — skattat till rundt 56,000 kronor, således med ett kapitalvärde af *kr. 1,600,000.*

För det fall, att endast fullmäktiges sammanträden skulle bekostas af kassan men förvaltningen i öfrigt genom statsmedel, har jag för denna utgift antagit ett kapitalvärde af rundt *kr. 75,000.*

Inkomster.

1) *Årsavgifter.* Dessas kapitalvärde har jag för de *nuvarande delegarne* beräknat till *kr. 2,340,000*
och för de *framtida* till » *4,166,000*

2) *Statsanslaget* utgår för närvarande med kronor 74,271; dess kapitalvärde är således ... *kr. 2,122,000.*

3) *Öfriga oregelbundna inkomster* anslogos å sidd. 459 och 460 af pensionskomiténs betänkande till 32,697 kronor. Då deras belopp på senare tider varit lägre, har jag ej vågat antaga deras årliga belopp till mera än 28,000 kronor, svarande mot ett kapitalvärde af *kr. 800,000.*

Med tillhjälp af ofvan anförda kapitalvärden kan man nu beräkna

Kassans ställning vid 1896 års slut.

Passiva.

Pensionsfonderna, tillsammans	kr. 6,230,000
Kapitalvärdet af begrafningshjälp	» 230,000
Enke- och barnpensioner för nuv. delegare	» 5,883,000
» » f. d. »	» 1,014,000
» » framt. »	» 7,500,000

Pensionsrätt för ogifta döttrar fr. 21—25 år	kr.	200,000
Sjuklighetspensioner för döttrar	»	645,000
Tjenstemannapensioneringen	»	1,600,000
Postpensioneringen	»	3,500,000
Förvaltningskostnaden	»	1,600,000
		<hr/>
	Summa Passiva kr.	28,402,000

Häremot svara följande

Activa.

Delegares årsavgifter	kr.	6,506,000
Statsanslaget	»	2,122,000
Oregelbundna inkomster	»	800,000
Kassans nuvarande kapital	»	11,304,000
		<hr/>
	Summa Activa kr.	20,732,000

Activa understiga således Passiva vid 1896 års slut, enligt denna beräkning, med ett belopp af 7,670,000 kronor. Såsom jag i det föregående redan anmärkt, är dock detta resultat ej så tillförlitligt, som fallet skulle blifvit, derest en noggrannare beräkning af en del poster rörande de framtida delegarne hunnit utföras. Å andra sidan torde den verkliga bristen vara något större än hvad det anförda resultatet utvisar, alldestund jag, då det ju nu är fråga om en ombildning af kassan, icke ansett mig behöfva iakttaga alla de försigtighetsmått vid beräkningarne, som utan tvifvel skulle varit erforderliga om det gällt att förbättra kassans ställning utan att ändra hufvudgrunderna för dess verksamhet.

Emellertid framgår af denna utredning, liksom af en föregående (se pensionskomiténs betänkande pag. 431 och följ.), att kassan, såsom ett helt betraktad, lider af en högst väsentlig kapitalbrist, hvars belopp för nuvarande uppgår till omkring 8 millioner, och att därför kraftiga åtgärder erfordras för att förbättra den ekonomiska ställningen. Då det likväl kan inträffa, att lång tid ännu förflyter, innan dylika åtgärder komma till stånd, blifver det af största vikt att tillse, hvad som under en dylik eventualitet skulle vare att göra. Låter man nämligen kassan, utan att något åtgöres, fortfara att arbeta på samma sätt som hittills och således efter hand upptaga såsom nya delegare dem, som efterträda de nuvarande delegarne, så blifver följdén icke allenast den, att bristen oupphörligt ökas, utan att de

svårigheter, som uppstått och hvilka naturligtvis först längre fram blifva direkt kännbara, nämligen då kassan kommit så långt, att kapitalet är konsumeradt och pensionerna följaktligen *måste* reduceras, komma just att träffa dessa framtida delegare, hvilka icke hafva någon som helst skuld i detta afseende, men hvilka, i följd af det dem åliggande tvånget att ingå i kassan, komma att blifva kassans delegare och intressenter och att få bära hela bördan.

Då ett sådant förhållande icke bör få komma i fråga, och då det derjemte i och för sig är af största vikt, att den befintliga bristen hålles inom rimliga gränser och icke ökas genom nya delegares intagande i kassan, måste jag såsom min åsigt framhålla, att kassan, om icke snar hjälp är att förvänta, bör tills vidare på sådant sätt afstängas och afvecklas, att den inskränker sin verksamhet till status quo, d. v. s. till de delegare, som kassan nu eger, men icke upptager nya delegare eller ens tillåter nuvarande delegare uppflyttning till den högre klass, som eljest vid befordran skulle vara fallet.

För det fall, att kassan på nu antydt sätt skulle afstängas och således hvarken skulle upptaga några nya delegare, och ej heller de gamla delegarne uppflyttas till högre klasser, skulle ställningen, om eljest inga ändringar i reglementet förekomma, blifva följande:

Passiva.

Pensionsfönderna, tillsammans	kr.	6,230,000
Begravningshjälp för nuv. delegare och pensionärer	»	149,000
Enke- och barnpensioner för nuv. delegare	»	5,883,000
» » f. d. »	»	1,014,000
Ogifta döttrar fr. 21—25 år för nuv. delegare	»	100,000
Sjuklighetspensioner för aflidne och nuv. delegare	»	430,000
Tjenstemannapensionering för nuv. delegare	»	960,000
Postpensioneringen » » »	»	2,100,000

Summa Passiva utom förvaltn:skostn. kr. 16,866,000

Häremot svara först och främst följande

Activa.

Årsafgifter af nuv. delegare	kr.	2,340,000
Kapital	»	11,304,000

Summa Activa kr. 13,644,000

under det att de »regelbundna inkomsterna», i följd af sin natur, till en väsentlig del upphöra, och statsbidraget icke betydligt öfverstiger kostnaden för förvaltningen. Man finner, att äfven i sådant fall inkomsterna i längden ej förslå till täckande af utgifterna, utan att slutligen en brist uppstår, hvars kapitalvärde i närvarande stund uppgår till något öfver 3 millioner kronor.

Jag öfvergår nu till att redogöra för ett förslag till omgestaltning af kassan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af statskontoret den 25 november 1896 i utlåtande öfver pensionskomiténs betänkande afgifna grunder. Enligt dessa grunder skulle kassan upphöra med tjenstemannapensioneringen och omdanas till att uteslutande blifva en enke- och pupillkassa, hvilken utan statsbidrag — annat än som erfordras för förvaltningen — skulle upprätthållas genom delegarnes afgifter. Enligt statskontorets åsigt synes derjemte från det samlade kapitalet så mycket böra afskiljas, som erfordras för att fullgöra den gamla kassans förbindelser. Då det emellertid, åtminstone hvad beräkningarne angår, är likgiltigt om den nya kassan tillika med nämnda förbindelser jemväl öfvertager deremot svarande andel af kapitalet, eller om den gamla kassan för afvecklingen af dessa förbindelser skulle fortlefva till en tid såsom en särskild anstalt, så har jag här fattat den nya kassan helt enkelt såsom en fortsättning af den gamla, utan att göra någon skillnad i fråga om tillgångarne.

Förutom borttagande af tjenstemannapensioneringen synas dock äfven andra förändringar i nu gällande reglemente nödiga, dels för att icke göra de för den återstående bristens täckande erforderliga afgifter alltför betungande, dels ock för att befria kassan från förbindelser af mera oberäkneligt inflytande, dels slutligen för att undanrödja vissa nu föreskrifna inskränkningar i pensionsrätten och för att bringa reglementet i närmare öfverensstämmelse med reglementen för andra nyare liknande kassor. Dessa förändringar äro: 1) borttagandet af rätt till sjuklighetspension för ogifta döttrar efter nuvarande och framtida, men icke efter redan affidne delegare; 2) pensionsrättens för ogifta döttrar inskränkning från 25 till 21 år, dock endast i fråga om framtida delegare samt om de nuvarande endast i fråga om den höjning af delaktighetsbeloppet som framdeles genom uppflyttning till högre klass kan ega rum; 3) borttagandet af bestämmelsen, att å pension för enka eller barn, derest ej 15 års afgifter hunnit af delegaren erläggas, de sålunda resterande afgifterna af-

dragas; 4) borttagandet af rätt till begravningshjelp till kassans manliga pensionärer, utom beträffande dem, som nu åtnjuta pension från inrättningen. I fråga om tjänstemannapensioneringen — utom postpensioneringen, som väl i alla händelser bör genast helt och hållet upphöra — skulle nuvarande delegare behålla sin rätt till pension för den klass han vid det nya reglementets trädande i kraft tillhör. Öfriga ifrågasatta mindre väsentliga ändringar eller tillägg i fråga om reglementet hafva ej sådan verkan på resultaten af beräkningarne, att den kan tillnärmelsevis beräknas, såsom t. ex. att pensionsrätt icke eger rum på grund af äktenskap, som delegare ingått efter 65 år, m. m., men äro naturligtvis af betydelse för att skydda kassan mot missbruk.

Man har då först att bestämma *delegarnes afgifter*. I öfverensstämmelse såväl med komiténs förslag som ock med den gamla kassans och flertalet dylika kassors reglementen torde dessa afgifter böra bestämmas utan afseende på delegarens civilstånd och fördelas på årsavgifter och avgifter vid inträdet och vid sedermera skeende uppflyttning till högre klass. Enligt pensionskomiténs förslag skulle årsavgiften bestämmas till olika procent af delaktighetsbeloppet allt efter åldern vid inträdet eller uppflyttningen, under det att inträdes- och befodringsavgiften sattes till samma procent för alla åldrar. Om nu också denna fördelning af avgifterna i visst afseende erbjuder många fördelar, hvilka af komitén i dess mer nämnda betänkande framhållits, torde dock jemväl skäl finnas för en fördelning, enligt hvilken årsavgiften bestämmes till en för alla fall lika procent, men inträdes- och befodringsavgiftens belopp rättas efter delegarens ålder, särskildt som det nu endast skulle gälla en omdaning af kassan utan att väsentligt utvidga dess verksamhetsområde till äfven andra kategorier af tjänstemän, och det därför kunde vara af betydelse att i möjligaste mån bibehålla likheten med de redan gifna förhållandena. Derjemte torde det för förvaltningen vara af betydande fördel, att för årsavgiften samma procent för alla åldrar bibehålles. Jag har därför utgått från detta antagande och i enlighet dermed undersökt, hvilka inträdes- och befodringsavgifter ytterligare skulle erfordras, om den procentsats för årsavgiften bibehålles, som för närvarande gäller. Utgår man, då det ju hädanefter skulle handla ensamt om en enke- och pupillkassa, från enkepensionen såsom delaktighetsbelopp, utgör den totala årsavgiften för närvarande 21 % af detta belopp. Antager man vidare, att pensionerna ökas med 50 %, om enkan har omyndiga barn, och att bestämmelserna jemväl i öfrigt blifva desamma som förut rörande barnpensionsbeloppen, så skulle, enligt tabellen å sid. 534 af betänkandet, för 100 kronors enkepension

vid olika inträdesåldrar följande belopp vara att betala på en gång för att fullt och utan årsafgift täcka en dylik pensionering:

<i>Ålder:</i>	<i>Afgift:</i>	<i>Ålder:</i>	<i>Afgift:</i>
25	kr. 420: 40	45	kr. 547: 10
30	» 466: 30	50	» 554: 80
35	» 500: 10	55	» 557: 60
40	» 526: 20	60	» 551: 40

För att härur finna den erforderliga inträdes- resp. befordringsafgiften har man att fråndraga kapitalvärdet af årsafgiften, som i detta fall utgör 21 kronor. Kapitalvärdet af en årsafgift af 1 krona om året intill dess delegaren erhåller pension af statsmedel har å sid. 536 af pensionskomiténs betänkande för olika åldrar beräknats till:

<i>Ålder:</i>	<i>Kap.värde:</i>	<i>Ålder:</i>	<i>Kap.värde:</i>
25	kr. 18: 89	45	kr. 13: 07
30	» 17: 76	50	» 10: 97
35	» 16: 43	55	» 8: 51
40	» 14: 87	60	» 5: 56

och således kapitalvärdet af en årsafgift af 21 kronor:

<i>Ålder:</i>	<i>Kapitalvärde:</i>	<i>Ålder:</i>	<i>Kapitalvärde:</i>
25	kr. 396: 70	45	kr. 274: 50
30	» 373: —	50	» 230: 40
35	» 345: —	55	» 178: 70
40	» 312: 30	60	» 116: 80

Subtraheras dessa tal från de motsvarande talen i den första tabellen erhållas beloppen af de erforderliga inträdesafgifterna:

<i>Ålder:</i>	<i>Inträdesafgift:</i>	<i>Ålder:</i>	<i>Inträdesafgift:</i>
25	kr. 23: 70	45	kr. 272: 60
30	» 93: 30	50	» 324: 40
35	» 155: 10	55	» 378: 90
40	» 213: 90	60	» 434: 60

Antager man nu såsom en enkel regel, att ifrågavarande afgift utgår med 12 kronor för hvarje år, hvarmed åldern vid inträdet öfverstiger 22 år, så får man följande utjemnade tal:

<i>Ålder:</i>	<i>Inträdesafgift:</i>	<i>Ålder:</i>	<i>Inträdesafgift:</i>
25	kr. 36	45	kr. 276
30	» 96	50	» 336
35	» 156	55	» 396
40	» 216	60	» 456

Då emellertid en afgift af så betydande belopp utan tvifvel i regel torde blifva alltför betungande för att kunna erläggas på en gång, torde man böra stadga, att densamma fördelas på det första eller de två första åren. Om man då, för enkelhetens skull och för att ej betunga de efterlevande genom att stadga afdrag å deras pension af hvad som icke sålunda blifvit inbetaldt i händelse af delegarens under denna tid inträffade frånfälle, skulle tillika bestämma, att kassan ej skulle ega anspråk å hvad som af denna afgift ej blifvit gäldadt, så erfordras ett ytterligare tillägg för att ersätta kassan för den härigenom uppkomna arfs- och ränteförlusten. Antager man, att inträdesafgiften fördelas till betalning på två år, blifver kassan skyddad mot sagda förlust, om man räknar 12 kronor för hvarje år, som förflutit sedan delegaren fyllt 21, i stället för, såsom ofvan angifvits, 22 år.

För hvilket delaktighetsbelopp som helst får man då den enkla regeln, att inträdes- resp. befodringsafgiftens — eller, som de sedermera med ett gemensamt namn kallats, retroaktivafgiftens — belopp utgår med *en* procent af delaktighetsbeloppet, resp. vid uppflyttning till högre klass af detta belopps ökning, för hvarje månad, som förflutit sedan delegaren fyllt 21 år.

I fråga om årsafgiften torde det, med hänsyn till att pensionsåldern för vissa tjänstemannaklasser är vida lägre än för andra, vara rättvisast att föreslå en bestämd ålder, intill hvilken densamma skall erläggas, och får jag i sådant afseende föreslå en uppnådd ålder af 68 år såsom den härvidlag lämpliga åldersgränsen och såsom den, för hvilken beräkningen af årsafgifternas belopp i hufvudsak gäller.

Jag meddelar nu först en tabell öfver årsafgiftens och retroaktivafgiftens belopp i olika fall:

	K l a s s.							
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Delaktighetsbeloppet .	800	600	500	400	300	200	150	100
Arsafgift	168	126	105	84	63	42	31: 50	21
Alder:	Retroaktiv afgift:							
25	384	288	240	192	144	96	72	48
30	864	648	540	432	324	216	162	108
35	1,344	1,008	840	672	504	336	252	168
40	1,824	1,368	1,140	912	684	456	342	228
45	2,304	1,728	1,440	1,152	864	576	432	288
50	2,784	2,088	1,740	1,392	1,044	696	522	348
55	3,264	2,448	2,040	1,632	1,224	816	612	408
60	3,744	2,808	2,340	1,872	1,404	936	702	468

Med dessa förändringar i den nuvarande kassans organisation skulle kassans ställning, motsvarande förhållandena vid 1896 års slut, blifva följande:

Passiva.

Pensionsfonderna	kr.	6,230,000
Begravningshjälp för nuvarande pensionärer	»	36,000
Enke- och barnpensioner för nuvarande delegare	»	5,883,000
» » » » f. d. »	»	1,014,000
Ogifta döttrar från 21—25 år för nuvarande delegare ...	»	100,000
Sjuklighetspensioner för affidne delegares döttrar	»	215,000
Tjenstemannapensionering för nuvarande delegare	»	960,000
Enke- och barnpensioner för framtida delegare	»	7,500,000
Förvaltningskostnad för kassan	»	75,000
Summa Passiva		kr. 22,013,000

Activa.

Årsafgifter för nuvarande delegare	kr. 2,340,000
Års- och retroaktivafgifter för framtida delegare	» 7,500,000
Kapital	» 11,304,000
	<hr/>
	Summa Activa kr. 21,144,000

hvaraf synes, att ytterligare ett kapitalvärde af kr. 869,000 återstår att täcka.

För att fylla denna brist finnes uppenbarligen ingen annan utväg än att höja de nuvarande delegarnes bidrag, alldenstund de framtida delegarnes afgifter blifvit bestämda till så höga belopp, att derigenom hela den motsvarande pensionsförbindelsen täckes. Den enklaste, om också ej den rättvisaste, formen för en dylik tilläggsafgift torde vara, att för alla de nuvarande delegarne öka den hittills utgående afgiften af 21 % af delaktighetsbeloppet till en högre procent. Höjer man afgiften t. ex. till 30 % af delaktighetsbeloppet, så att höjningen skulle blifva $\frac{3}{7}$, skulle derigenom activa ökas med ett kapitalvärde af

$$\frac{3}{7} \cdot 2,340,000 = 1,003,000 \text{ kronor,}$$

således med 134,000 kronor mer än som vore direkt behöfligt. Då det emellertid af nära liggande skäl torde vara mindre lämpligt att betunga jemväl delegarne i de nu varande två lägsta klasserna med en dylik tilläggsafgift, har jag antagit, att höjningen endast skulle träffa de sju högsta klasserna, i hvilket fall dess kapitalvärde endast blifver 875,000 kronor, och således knappast mer än tillräcklig för att fylla den anförda återstående bristen.

Förutom en del bestämmelser af mindre betydelse för kassans ekonomiska ställning, hvilka derför här ej särskildt undersökas, återstår det nu att angifva de bestämmelser, som erfordras, för att kassan icke skall lida förlust genom delegarnes afgang ur kassan eller tjänstens uppflyttning till högre klass eller nya tjänsters intagande i kassan, m. m., utan att delegarnes rätt derigenom trädes för nära.

Hvad då först angår de fall, då tjänsteman af någon anledning lemnar den befattning, som medfört delaktighet, så gäller för närvarande såsom allmän regel, att delegaren i sådant fall eger valfrihet att kvarstå såsom delegare för enka och barn, under vilkor att han fortfar att erlægga

de sedvanliga afgifterna. Det är tydligt, att detta medgifvande innebär en källa till förluster för kassan, alldenstund naturligtvis endast de gifte begagna sig af denna rättighet, men de ogifte i regeln icke fortfara att betala, hvarigenom kassan går miste om deras afgifter. Det är därför alldeles nödvändigt, att man är betänkt på att i det nya reglementet intaga betryggande bestämmelser i detta afseende.

Man torde härvidlag endast hafva att betrakta följande tre möjligheter: 1) att delegaren afgår ur tjensten, utan att öfvergå till annan statens tjänst (naturligtvis de fall undantagna, då delegaren erhåller pension af statsmedel, i hvilket fall han bibehåller sin delaktighet under i öfrigt stadgade villkor); 2) att delegaren öfvergår från tjänst, som tillhör kassan, till annan statstjänst, med hvilken delaktighet i annan enke- och pupillkassa är förbunden; samt 3) att delegaren öfvergår till annan statstjänst, med hvilken dylik delaktighet icke är förbunden.

I det första fallet lemnar delegaren kassan för att öfvergå till privat tjänst eller för att egna sig åt privatlivet i öfrigt, eller ock i följd af afsättning från tjensten. Att i dessa fall antingen tvinga honom att under alla förhållanden — vare sig han är gift eller ogift — kvarstå i kassan, eller att medgifva enskilda sådana f. d. delegare rätt, att mot den förhöjning af afgifterna, som erfordras, för att hålla kassan skadeslös, kvarstå i kassan, torde icke vara lämpligt. Den senare utvägen, hvilken väl skulle vara den enda tänkbara, skulle för öfrigt öka kassans besvär med dessa afgifters indrivande och hvad dermed sammanhänger. Enklast och följdriktigast är utan tvifvel i detta fall att behandla alla lika och efter de principer, som ligga till grund för kassan, således utan afseende å civilstånd m. m. Deremot vill det synas rättvist, att kassan i alla dylika fall återbetalar eller, i vissa fall, för familjens räkning disponerar öfver den del af de redan erlagda afgifterna jemte upplupen ränta, som kassan, utan att göra förlust, kan undvara, och hvilken utgöres af dessa afgifters s. k. matematiska värde. Hvad detta matematiska värde beträffar, så erhålles dess belopp enligt öe för kassan gällande försäkringstekniska grunder genom följande öfverläggning. Vid den ålder u , då utträdet sker, må motsvarande retroaktivavgift vara R_u och årsavgiften vid tillfället A_u . Kapitalvärdet af en årsavgift af 1 krona, som erlägges till fyllda 68 år, betecknas med L_u . Då är kassans skuld till delegaren lika med kapitalvärdet af den eventuella pensionen till hans efterlevande, således lika med retroaktivavgiften R_u tillsammans med kapitalvärdet af de årsavgifter, han ännu har att erlägga, d. v. s. $A_u L_u$. Delegaren å sin sida häftar i skuld till kassan för dessa senare afgifter, hvadan kassans skuld till delegaren, efter afdrag af dennes skuld till kassan, helt enkelt

blifver R_u . Det matematiska värdet vid utträdet ur kassan, hvilket skulle utgöra, hvad kassan borde hafva att återbetala, är således lika med beloppet af den retroaktivafgift, delegaren skulle haft att erlägga, om han vid den åldern, då han utträdde, i stället hade inträdt i kassan. I de undantagsfall, då delegaren afgår under loppet af de två första åren, d. v. s. innan stadgad retroaktivafgift kunnat till fullo erläggas, blifver regeln något mera komplicerad.

Jemväl för de fall, att delegaren öfvergår till statstjenst, hvarmed delaktighet i annan kassa är förbunden, synes mig samma regel, som nu anförts, böra följas. Deremot torde detta icke böra vara fallet, i händelse med den nya statstjensten delaktighet i särskild kassa icke är förenad. I detta fall torde enklast och i allmänhet för delegaren förmånligast vara, att delegaren är skyldig att kvarstå i den gamla kassan i den klass, han vid afgången från sin tjenst tillhörde.

Slutligen återstå de fall att betrakta, då genom reglementsförändring eller genom upptagande af tjenester i kassan, hvilka förut ej tillhört densamma, nya delegare inträda, eller höjning af delaktighetsbelopp egt rum. Då retroaktivafgifterna under här gifna förutsättningar skulle blifva särdeles betungande, torde man icke kunna följa den praxis, som för närvarande tillämpas, och hvilken för öfrigt under nuvarande förhållande i regel medför förlust för kassan, nämligen att ålägga de vid ändringens trädande i kraft förhandenvarande tjensteinnehafvarne obligatoriskt inträde, utan synes detta först kunna komma i fråga beträffande deras efterträdare. Då det emellertid är antagligt, att flertalet af de gifte dåvarande tjensteinnehafvarne skulle önska att ingå i kassan, torde detta, då ju deras tjenester tillhöra kassan, icke böra förmenas dem. Det är dock äfven i detta fall tydligt, att de eljest stadgade afgifterna icke för alla fall förslå till att hålla kassan skadeslös — då man ju icke har att påräkna motsvarande afgifter från de ogifte. — Det blifver därför nödvändigt, att för dessa fall fastslå, att delegaren skall vara skyldig, att, utöfver de eljest stadgade afgifterna, derjemte erlägga den tilläggsafgift, som kan pröfvas erforderlig. Vid denna pröfning måste äfven tagas hänsyn till sökandens helsotillstånd, så att endast friska personer kunna viuna den ifrågavarande förmånen. Derjemte torde det, i likhet med förhållandet vid andra anstalter, böra bestämmas, att delegarens ålder vid tillfället ej må öfverstiga 60 år.

Stockholm den 28 oktober 1897.

And. Lindstedt.»

Tillika hafva professorn E. Phragmén och lektorn E. Jäderin meddelat följande utlåtande:

»Undertecknade, som af prof. A. Lindstedt blifvit anmodade att verkställa en granskning af de försäkringstekniska grunderna för ett af honom den 28 oktober 1897 afgifvet yttrande angående civilstatens pensionsinrättnings närvarande ställning m. m., få härmed förklara, att vi vid vår granskning icke funnit något som helst vara att anmärka mot dessa grunder, hvarjemte vi anse oss böra till fulllo instämman i hvad som i öfrigt i samma yttrande anföres.

Stockholm den 12 november 1897.

E. Phragmén.

Edv. Jäderin.»

Den verkställda utredningen gifver alltså vid handen, att derest civilstatens pensionsinrättning öfvergår till att efter hand blifva uteslutande en enke- och pupillkassa, och den sålunda ombildade kassan öfvertager fullgörandet af alla de skyldigheter, som vid tiden för dess trädande i verksamhet åligga civilstatens pensionsinrättning i afseende å pensionering af så väl tjenstemännen som deras enkor och barn, dessa skyldigheter icke kunna af kassan fullgöras ensamt med civilstatens pensionsinrättnings samtliga tillgångar. För ändamålet skulle ytterligare erfordras ett icke obetydligt belopp och fullmäktige återkomma längre fram i detta utlåtande till frågan, huru delegarne skulle kunna bidra till bristens täckande.

Då emellertid civilstatens pensionsinrättnings tillgångar åtgå för fullgörande af dess förbindelser, lär derifrån någon grundfond för den ombildade enke- och pupillkassan icke, såsom statskontoret antagit, vara att påräkna.

Till följd deraf och vid tillämpningen af grundsatsen att icke någon del af afgifterna för pensioneringen borde bestridas af statsmedel, skulle ej annan utväg återstå än att pålägga delegarne att sjelfva i afgifter till kassan erlægga hvad som motsvarar fulla värdet af pensionsrätten för deras enkor och barn.

Dessa afgifter, beräknade efter försäkringstekniska grunder, blifva, på sätt i professorn Lindstedts beräkningar uppvisats, högst betydande och måste komma att tungt drabba tjenstemännen, hvilkas aflöningar i allmänhet icke äro större än som för en nödortftig utkomst erfordras. För att afgifterna icke skulle blifva än större, har likväl vidtagits den förändring, att i fråga om framtida delegare pensionsrätten för ogifta döttrar, hvilken

nu fortfar till 25 års ålder, inskränkts till 21 år och att rätten för ogifta döttrar att äfven efter fyllda 25 år kunna erhålla pension för sjukdom borttagits.

I fråga om sättet för afgifternas utgörande hafva fullmäktige ansett lämpligast att afgifterna, såsom föreslaget blifvit, fördelas dels i en inträdes- eller retroaktivavgift och dels i årsavgifter. Uttoges de erforderliga bidragen uteslutande i form af årsavgifter, hvilka i sådant fall måste ställa sig mycket höga, skulle dessa, i anseende dertill att utgifterna för familjen vanligen efter hand tillväxa, blifva alltför betungande. För dem, som först vid framskriden ålder vunne delaktighet i kassan eller förhöjning i delaktighetsbeloppet, skulle årsavgifterna blifva synnerligen höga. Vid tillträdet af en befattning eller uppflyttning i högre lönegrad kan tjänstemannen med jmförelsevis mindre svårighet afstå en gång för alla någon större andel af sin inkomst till grundläggande af sina efterlevandes försörjning. En sådan anordning medför för tjänsteinnehafvaren samma verkan, som om han till en början komme i åtnjutande af en lägre aflönning än den, som enligt stat åtföljer hans befattning.

Vid bestämmandet af retroaktivavgifternas storlek skulle hänsyn tagas icke blott till delaktighetsbeloppet utan äfven till den lefnadsålder, tjänstemannen innehar vid inträdet i kassan eller uppflyttning till högre klass. Derigenom att härvid hela den tillökning i avgift, som betingas af högre ålder vid inträde eller uppflyttning, lägges på retroaktivavgiften, ernås den fördel, att årsavgifterna deremot kunna bestämmas uteslutande med hänsyn till delaktighetsbeloppens storlek och således blifva lika för alla till samma klass hörande delegare, hvilket jemväl måste leda till förenkling i förvaltningen.

Till beredande af lindring åt delegarne i och för retroaktivavgifternas erläggande, hafva fullmäktige tillika velat förorda afgifternas fördelning på två år.

Det finnes emellertid ett stort antal tjensteinnehafvare, som icke kunna vidkännas ett sådant afdrag å sina löner, som erläggande af retroaktivavgifterna skulle medföra, nämligen de lägst aflönade, hvilkas knappt tillmätta inkomster förslå endast till de mest oundgängliga lefnadsbehofven. Redan nu äro delegarne i de begge lägsta pensionsklasserna med hänsyn till deras ringa löneinkomster befriade från erläggande af befodringsavgifter, och då det ansetts med billighet förenligt att befria dem från dessa avgifter, som äro jmförelsevis små, synas förhållandena i ännu högre grad påkalla deras forskonande från de föreslagna dryga retroaktivavgifterna. Då likväl delegarne i öfriga klasser skulle betala fullt hvad pensioneringen af deras enkor och barn är värd, lär det icke kunna

åläggas dessa delegare att erlägga jemväl de afgifter, som de svagast aflönade borde men icke mäktat betala. Så framt pensionsrätt ur ifrågasvarande kassa skall kunna beredas de sistnämnde för deras familjer, torde derföre statens mellankomst blifva alldeles nödvändig. Den hjälp, som kunde komma att lemnas i detta hänseende, vore naturligtvis att betrakta såsom löneförbättring uteslutande för de lägst aflönade i och för pensioneringen af deras familjer, ej såsom anslag till kassan, och fullmäktige antaga, att Eders Kongl. Maj:t icke lär underlåta taga under öfvervägande, huruvida anslag af statsmedel må ifrågasättas för att bereda här ifrågasvarande tjensteinnehafvare möjlighet att erlägga sina retroaktivafgifter till kassan.

Med tillämpning af här angifna hufvudgrunder och med bibehållande, på sätt statskontoret tillstyrkt, af delegarnes indelning i klasser efter pensionernas olika storlek, hafva fullmäktige uppgjort det förslag till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa, som härmed öfverlemnas.

För grunderna till förslaget bestämmelser i öfrigt skall här nedan redogöras, i den mån dessa grunder icke utan vidare förklaring framgå af bestämmelsernas eget innehåll, och skola fullmäktige derefter till slut anföra den plan, enligt hvilken öfvergången skulle komma att ega rum och utväg beredas till afvecklande af civilstatens pensionsinrättnings nuvarande förbindelser.

§ 2.

Fullmäktige hafva på grund af den nådiga remissen ansett sig böra taga i öfvervägande, huruvida icke åtskilliga till civilstaten hörande tjensteinnehafvare, som nu icke äro delegare vare sig i civilstatens pensionsinrättning eller i annan af staten understödd pensionkassa, kunde erhålla tillträde till den ombildade kassan. Med anledning häraf hafva fullmäktige föreslagit, att följande verk och stater skola till delaktighet upptagas, nämligen akademien för de fria konsterna, hospitalen, landtbruksakademien, landtbruksstyrelsen med landtbruksingenjörer, instruktörer och undervisare i särskilda delar af landthushållningen samt fiskeriassistenter, meteorologiska centralanstalten, musikaliska akademien, nationalmuseum, naturhistoriska riksmuseum, skogsläroverken, veterinärinstitutet samt vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien, af hvilka hospitalen och veterinärinstitutet i förevarande § innefattas under begreppet medicinalstaten.

§ 3.

Då hittills följda grunder för bestämmandet af den klass, delegare skall tillhöra, synas vara i allmänhet lämpliga, hafva fullmäktige ansett den

i nu gällande reglemente fastställda klassindelning böra i hufvudsak bibehållas, endast med de förändringar, som betingats dels af nya delegares upptagande i kassan och dels deraf, att de tjensteinnehafvare, som i afseende å löneförmåner och tjenstemannapension äro med hvarandra ungefärligen likställda, böra, så vidt möjligt är, sammanföras i samma klass. Vid granskning af nu gällande klassindelning hafva till följd häraf endast följande förändringar ansetts böra ega rum, nämligen att enligt förslaget skulle flyttas *dels* postdirektörer, professorer vid tekniska högskolan, provinsialläkare och sekreteraren vid öfverståthållareembetets kansli från andra till första klassen, *dels* advokatfiskaler vid hofrätterna och krigshofrättsrådet från första till andra klassen, *dels* barnmorskeläraren i Stockholm, direktörer vid vissa straffanstalter, förste landtmätare, kronofogdar och myntkamreraren från tredje till andra klassen, *dels* häradskrifvare, lektorer vid tekniska högskolan, postmästare af andra löneklassen och postkontrollörer af första lönegraden från fjerde till tredje pensionsklassen, *dels* jägmästare, postmästare af fjerde löneklassen och postkontrollörer af andra lönegraden från femte till fjerde pensionsklassen samt *dels* kommissionslandtmätare och postexpeditörer, nu tillhörande sjette, jemte underläraren vid Ombergs skogsskola, nu upptagen i sjunde pensionsklassen, till den femte. Af direktörerna vid läns cellfångelserna, hvilka tjenstemän nu tillhöra femte pensionsklassen, hafva de, hvilkas lön och ålderstillägg understiga 1,800 kronor, flyttats till sjette klassen.

Det lär under stundom inträffa, att vid verk eller stat, der tjensteinnehafvarne i allmänhet hafva skyldighet att deltaga i kassan, inrättas ny tjenst, med hvilken delaktighet i kassan icke är förenad. Fullmäktige hafva trott, att det i sådant fall borde tillkomma Eders Kongl. Maj:t att pröfva, huruvida tjensten bör medföra sådan delaktighet. Har Eders Kongl. Maj:t funnit delaktighet skola ega rum, borde vidare af fullmäktige bestämmas, hvilken klass tjensteinnehafvaren skall tillhöra. Det kan emellertid hända, att fullmäktiges nästa möte icke infaller förr än efter någon längre tidrymd. Derföre synes åt kassans styrelse kunna öfverlemnas att besluta om tjenstens klassificering och detta beslut böra lända till efterrättelse i fråga om den, som sålunda upptagits till delegare i kassan innan erforderligt tillägg eller ändring i reglementet af fullmäktige beslutas, så att, äfven om fullmäktige möjligen skulle finna den nyinrättade tjensten lämpligen böra i reglementet hänföras till högre eller lägre klass än den af styrelsen bestämda, detta i allt fall icke komme att inverka på den tjensteinnehafvares rätt, som redan upptagits till delegare och hvilken ställning i annat fall måste omregleras genom någon särskild liquid mellan honom och kassan.

I öfverensstämmelse härmed hafva stadganden inrymts i sista punkten af denna paragraf.

§ 6.

I professorn Lindstedts ofvan intagna yttrande hafva angifvits de tekniska skälen för de i denna § intagna stadganden.

§ 7.

I denna paragraf hafva såsom pensionsberättigade betecknats delegares enka och äkta barn. I öfverensstämmelse med den praxis, som hittills inom kassan blifvit följd, har ansetts, att pensionsrätt icke skulle under några förhållanden kunna tillkomma delegares barn med qvinna, som ej blifvit med honom förenad genom fullbordadt äktenskap, hvarom närmare stadgande sedermera återfinnes i § 22.

§§ 13, 14, 16, 19 och 20.

För grunderna för de i samtliga dessa §§ intagna bestämmelser har professorn Lindstedt i sitt yttrande lemnat fullständig redogörelse, hvarföre fullmäktige anse sig endast behöfva hänvisa till densamma.

§ 27.

Rätt att genom utsedde fullmäktige yttra sig och besluta ej blott angående ändring i reglementet utan ock beträffande andra pensionsanstaltens angelägenheter har äfven statskontoret ansett böra fortfarande förbehållas delegarne. Detta synes ock så mycket mer naturligt som enligt förslaget pensioneringen skulle hädanefter, utan annat statsbidrag än till de egentliga förvaltningsomkostnaderna, upprätthållas uteslutande genom delegarnes afgifter.

Antalet fullmäktige har emellertid, i enlighet med den åsigt, som vid 1895 års sammankomst uttrycktes, antagits kunna utan olägenhet minskas till sexton, helst som omfattningen af fullmäktiges göromål skulle enligt förslaget blifva icke obetydligt mindre än nu. Ytterligare nedsättning af detta antal lärere icke vara möjlig utan att uppgifva det syfte, som med representationen afses.

§ 28.

Vid fråga om valkretsarnes bestämmande har ansetts af vigt att, med bibehållande af hufvudstaden såsom en särskild valkrets, så begränsa de öfriga, att de till hvarje valkrets hörande röstberättigade kunde antagas hafva om der boende valbare delegare den kännedom, som för erhållande af lämpligt val vore behöflig. Fullmäktige hafva därför icke velat låta någon valkrets omfatta mer än två län. Att deremot låta hvar län för sig utgöra en särskild valkrets har, med den begränsning af fullmäktiges antal, som till förekommande af alltför dryga omkostnader för mötena funnits nödig, icke varit möjligt, utan att derigenom betaga delegarne den vida viktigare fördelen att vid hvarje möte hafva alla valkretsarne representerade. För vinnande af denna fördel och för att i sammanhang dermed kunna beträffande fullmäktiges sammansättning erhålla önskvärd kontinuitet hafva fullmäktige trots nödvändigt att uppgifva tanken på att genom särskilda bestämmelser försäkra sig om erhållande för hvar möte af representanter för olika tjänsteklasser. Detta lär ej heller vara af vidare betydelse vid en anstalt, der, såsom i den förevarande, de intressen, hvilka skola vid fullmäktiges möten bevakas, torde vara för alla delegarne väsentligen lika. Den hänsyn, som skäligen bort tagas dertill, att delegarne bidraga med sinsemellan betydligt olika afgiftsbelopp, har deremot synts böra föranleda, att vid valen hvarje röstberättigad erhåller en röst för hvar fullt hundratal af delaktighetsbeloppet i den klass han tillhör. Då förslaget är grundadt på förutsättning, att erforderliga retroaktiva afgifter för 8:de och 9:de klasserna skulle betalas af statsmedel, har man ansett rösträtt och valbarhet böra tillkomma endast de sju första klassernas delegare. En ännu större begränsning af rösträtt och valbarhet eger för närvarande rum enligt 54 och 55 §§ i det för civilstatens pensionsinrättning gällande reglemente.

§ 33.

Tiden för fullmäktiges möten har, med afseende derå att deras göromål skulle enligt förslaget blifva mindre omfattande än hittills, ansetts kunna i allmänhet begränsas till femton dagar, men föreskrift har tillagts, enligt hvilken Kongl. Maj:t skulle kunna, när omständigheterna sådant fordra, lemna tillstånd till mötes förlängning.

Med anledning af bestämmelsen, att fullmäktiges möte ej får utan nådigt tillstånd fortvara längre än femton dagar, har tillika, i andra styc-

ket af paragrafen, föreslagits förändradt stadgande i fråga om den tid, inom hvilken förslag af fullmäktig till ändring i reglementet skall vara väckt.

§ 40.

Då pensionsinrättningens bekymmersamma ekonomiska ställning till väsentlig del berott på underlåtenhet att tid efter annan verkställa undersökningar för utrönande, om kassans tillgångar motsvarade dess förbindelser, föreslog pensionskomitén att försäkringstekniska beräkningar skulle ega rum dels hvart femte år i ändamål att vinna en noggrann och fullständig utredning öfver pensionsinrättningens tillstånd och förmåga att fullgöra sina förbindelser och dels årligen angående beloppen af kassans fonder, samt att dessa beräkningar skulle ledas och öfvervakas af en bland styrelsens medlemmar, hvilken följaktligen borde i sådant hänseende ega särskild fackkunskap.

Vid den granskning, som egnades detta förslag af de år 1895 församlade fullmäktige, anmärktes, att, då fackmännen inom nämnda område vore ganska få, och det måhända icke alltid blefve möjligt att bland dem finna någon, som med den särskilda fackkunskapen förenade öfriga för en ledamot af styrelsen nödiga egenskaper och tillika vore villig och oförhindrad att åtaga sig uppdraget, det syntes fullmäktige vida lämpligare att, på förslag af styrelsen, Kongl. Maj:t förordnade till styrelsens biträde en konsulent med åliggande, att verkställa ofvan omförmälda beräkningar, att på kallelse öfvervara styrelsens förhandlingar, dervid han skulle ega rätt att deltaga i öfverläggningarne men icke i besluten, samt att till styrelsen eller, om han funne det erforderligt, hos Kongl. Maj:t göra framställning om de åtgärder, hvilka han kunde finna behöfliga eller nyttiga för kassans bestånd och förkofran.

Fullmäktige anse emellertid, att de årligen återkommande beräkningarna angående kassans fonder kunna utan olägenhet undvaras samt att, om inom styrelsen finnes någon ledamot med nödig fackkunskap för utförande af försäkringstekniska beräkningar, sådan ledamot må kunna af Kongl. Maj:t till konsulent förordnas, men i öfrigt ansluta sig fullmäktige till hvad 1895 års fullmäktige anfört; och har paragrafen affattats i öfverensstämmelse härmed.

§ 42.

Då kassan träder i verksamhet, skall densamma icke allenast öfvertaga civilstatens pensionsinrättnings alla förbindelser till dåvarande

pensionärer och delegare, utan äfven bestrida de nya och tillökade göromål, som betingas dels af förändrade grunder för pensioneringen och dels af det inträde i kassan, som beredts ett stort antal nya delegare. Att under sådana förhållanden och innan någon erfarenhet vunnits om det sätt, hvarpå kassans i synnerhet i början af dess verksamhet mycket skiftande åligganden må lämpligast kunna ordnas, uppgöra någon fast stat för kassan hafva fullmäktige ansett icke böra ske och af sådan anledning i reglementet intagit endast den allmänna bestämmelsen, att till biträde vid förvaltningen skulle anställas tjänstemän och vaktmästare enligt stat, som komme att särskildt uppgöras.

§ 49.

De i §§ 13 och 14 omförmälda afgifter komma att blifva för delegarne synnerligen betungande, för mängden måhända i mycket hög grad, och lära icke kunna ytterligare stegras. Det har ock antagits, att kassans förvaltningskostnader skola bestridas af staten med undantag af kostnaderna för fullmäktiges sammanträden, hvilka kostnader ansetts böra af delegarne sjelfve vidkännas. Förvaltningskostnadernas belopp kan visserligen, såsom ofvan erinrats, icke för närvarande tillförlitligen beräknas, men med afseende å hvad i sistnämnda hänseende anförts torde vara uppenbart, att desamma under de första åren efter det kassan trädt i verksamhet icke kunna beräknas till lägre belopp än det, som för ändamålet nu utgår, med tillägg af arfvode till konsulenten, men med afdrag af kostnaderna för fullmäktiges sammanträden samt redogörareprovisionerna, hvilka senare skulle komma att upphöra. För de sista fem åren hafva förvaltningskostnaderna efter nyssnämnda afdrag i medeltal uppgått till 39,840 kr. Lägges härtill konsulentens arfvode, hvilket icke torde kunna sättas lägre än till 1,500 kr. årligen, skulle det nödiga bidraget från statsverket uppgå till omkring 42,000 kr. årligen.

Fullmäktige öfvergå härefter till den plan, enligt hvilken civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för pensionering af tjänstemän skulle efter hand upphöra samt den ombildade enke- och pupillkassan öfvertaga fullgörandet af alla de skyldigheter, som vid tiden, när reglementet träder i kraft, åligga civilstatens pensionsinrättning i afseende å pensionering af såväl tjänstemän som deras enkor och barn.

Den förut åberopade utredningen har ådagalagt, hurusom nämnda

pensionsinrättnings samtliga tillgångar icke förslå till fullgörandet af dessa förbindelser, ehuru vid beräkningarna förutsatts, att pensioneringen af tjänstemän och vaktbetjente vid postverket komme att inskränkas till en omfattning, som öfverensstämmer med rätta meningen af 11 § i reglementet för civilstatens pensionsinrättning.

För att en afveckling öfver hufvud skall kunna blifva möjlig med de tillgångar, som för ändamålet kunde blifva att tillgå, är derföre först och främst oundgängligen nödigt att pensionsinrättningen snarast möjligt vinner befrielse från den genom nådiga brefvet den 4 juni 1886 pensionsinrättningen ålagda särskilda skyldigheten i afseende å pensionering af tjänstemän och vaktbetjente vid postverket, och i fråga om rättmätigheten af en sådan befrielse få fullmäktige i underdånighet åberopa den särskilda framställning, fullmäktige komma att i detta ämne göra i den berättelse öfver pensionsinrättningens tillstånd m. m., som enligt gällande reglemente skall till Eders Kongl. Maj:t afåtas.

Vid öfvervägande, huru den betydande kapitalbrist, som i allt fall enligt utredningen förefinnes, må kunna täckas, hafva fullmäktige kommit till den åsigt, att för ändamålet borde af dem, som äro delegare i civilstatens pensionsinrättning, när reglementet för den ombildade kassan träder i kraft, årligen lemnas bidrag.

I sådant afseende har föreslagits, att desse delegare, med bibehållande af eventuel rätt till tjänstemannapension, skulle till kassan utgöra, förutom de i reglementet stadgade årsafgifterna, en särskild tilläggsafgift, motsvarande 3 procent af deras tjänstemannapension från civilstatens pensionsinrättning eller, hvilket är detsamma, 9 procent af deras delaktighetsbelopp i den ombildade kassan. För de lägste befattningshafvande skulle dock denna tilläggsafgift blifva för mycket betungande, hvarföre fullmäktige trots skyldigheten att utgifva sådan böra inskränkas till delegare inom de sju första klasserna. Denna tilläggsafgift skulle erläggas i oskiljaktigt sammanhang med årsafgiften till den ombildade enke- och pupillkassan; men om det delaktighetsbelopp, hvarmed tjensteinnehafvare ursprungligen inträdt i den ombildade kassan, blefve förhöjdt, skulle tilläggsafgiften fortfarande beräknas endast å det ursprungliga delaktighetsbeloppet, så att tjensteinnehafvaren i afseende å förhöjningen betraktades såsom ny delegare.

Pensioneringen af tjänstemän skulle vid denna anordning upphöra först i mån af de tjänstemäns afgang, hvilka äro delegare den tid, då den ombildade kassan träder i verksamhet, och det skulle icke lemnas åt delegarens eget val att mot befrielse från afgift i och för egen pensionering afstå från denna pensionsrätt. Härigenom skulle ock undvikas svårigheten

att, derest blott en del ville bibehålla sin eventuella pensionsrätt, få frågan om anordnandet af denna pensionering löst på tillfredsställande sätt och utan att nödgas pålägga desse delegare så höga afgifter för pensioneringen, att deras valfrihet endast blefve skenbar.

Jemväl på ett annat sätt än genom direkta afgifter torde delegarne lämpligen kunna medverka till fyllande af den befintliga bristen nämligen genom att åstadkomma minskning i viss mån af kassans förbindelser. I detta afseende innefattar förslaget att delegarne skulle *dels* afstå från den hittills med tjänstemannapension förbundna rätten till begravningshjälp, deras rätt dock förbehållen, som redan åtnjuta pension, *dels ock* medgifva borttagande helt och hållet af den i 33 § af reglementet för civilstatens enke- och pupillkassa stadgade och för kassan betungande rätten för delegares ogifta döttrar att äfven efter fyllda tjugufem år under vissa förhållanden komma i åtnjutande af s. k. sjuklighetspension. Nu gällande bestämmelser i sistnämnda hänseende skulle dock tillämpas på dem, som redan vore pensionstagare.

Godkännes denna plan, skulle bestämmelse blifva erforderlig derom, att pensionering af tjänstemän från civilstatens pensionsinrättning skall inskränkas till dem, som vid den tid den ombildade kassans verksamhet begynner äro pensionstagare eller delegare i inrättningen, och efter deras afgång upphöra. I sammanhang dermed borde jemväl, enär den ombildade kassan skulle öfvertaga fullgörandet af tjänstemannapensioneringen, nu gällande reglemente för civilstatens pensionsinrättning af den 23 nov. 1888 förklaras skola med undantag af vissa delar upphöra att gälla, hvarjemte erfordrades stadgande om begravningshjelpens upphörande beträffande delegare, som icke redan tillträd pension från inrättningen.

Då samtliga berörda stadganden synas lämpligen böra erhålla plats i en särskild nådig kungörelse om upphörande efter hand af civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för pensionering af tjänstemän m. m., hafva fullmäktige upprättat och vid reglementsförslaget fogat förslag till en sådan nådig kungörelse.

Af det i § 54 af förslaget till nytt reglemente intagna stadgande, att reglemente från det detsamma träder i kraft skall ega tillämpning jemväl på den, som enligt reglementet den 23 nov. 1888 är delegare i kassans enskilda enke- och pupillfond, följer att rätt för sådan delegares ogifta dotter till den i 33 § af sistnämnda reglemente medgifna s. k. sjuklighetspension skulle bortfalla. Deremot har vid stadgandet gjorts förbehåll, att för dotter efter sådan delegare rätt att uppbära pension skall fortfares tills hon uppnår 25 års ålder eller dessförinnan träder i äktenskap.

I § 55 hafva bestämmelser intagits i fråga om det sätt, hvarpå den egentliga afvecklingen af civilstatens pensionsinrättnings förbindelser skulle försiggå, äfvensom angående den erforderliga tilläggsafgiften, och beträffande innehållet af öfriga föreslagna öfvergångsstadganden lär icke efter den förut lemnade redogörelsen erfordras särskild förklaring.

Det har af statskontoret blifvit anmärkt, att pensionskomiténs framställning icke innefattar förslag om användning af möjligen uppkommande öfverskott å den med civilstatens pensionsinrättning förenade kapital- och lifränteförsäkringsanstalten, hvarom särskilda bestämmelser syntes så mycket mera vara af nöden, som, enligt hvad af den utaf komitén lemnade historiska utredningen framginge, såsom grundfond för denna anstalt användts två till förvaltning af direktionen för pensionsinrättningen öfverlemnade donationsfonder.

De å kapital- och lifränteförsäkringsanstalten uppkommande vinster fördelas å anstaltens delegare år för år enligt bestämmelserna i anstaltens reglemente. I händelse anstaltens verksamhet komme att efter hand upphöra, skulle dock slutligen såsom öfverskott kunna återstå medel, som tillförts grundfonden.

Sådant eller på annat sätt möjligen uppkommet öfverskott synes böra tillfalla civilstatens enke- och pupillkassa, enär medlen då skulle tillgodokomma de civile tjensteinnehafvarnes hustrur och barn samt följaktligen blifva använda för samma ändamål, för hvilket försäkringsanstalten verkar.

Hvad särskildt angår de två donationsfonder, af Tunelds pensionsfond och Törnqvists donationsfond, hvilka blifvit använda till grundfond för kapital- och lifränteförsäkringsanstalten, torde dessa två fonder, hvilka ursprungligen gifvits till enskilda enke- och pupillfonden, skola, så framförsäkringsanstaltens verksamhet upphör, återfalla till sagda fond, hvarjeme äfven eljest förefintliga donationsmedel borde öfverlemnas till den ombildade kassan att förvaltas och användas i enlighet med de af gifvarne meddelade föreskrifter.

På sätt här ofvan i motiveringen till § 49 af reglementsförslaget är anfördt, kan den förvaltningskostnad, till hvilken bidrag måste påräknas från statsverket, skattas till ett belopp af 42,000 kronor årligen;

och få fullmäktige hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa, att anslag till detta belopp måtte den ombildade kassan bereda.

Fullmäktige vilja slutligen hafva erinrat *dels* att, då de beräkningar, efter hvilka den framlagda afvecklingsplanen blifvit uppgjord, grunda sig på förhållandena vid 1896 års slut samt det måste befaras, att för hvarje år, som derefter förflyter, pensionsinrättningens ställning icke oväsentligt försämras, möjligheten af nämnda plans genomförande är beroende derpå, att pensionsinrättningens omdanande verkställes under den närmaste tiden, så att den nya anordningen må kunna snarast möjligt träda i verket, *dels ock* att, då den utarbetade planen, såsom ofvan blifvit anfördt, utgår från den förutsättningen att pensionsinrättningen befrias från den år 1886 pensionsinrättningen ålagda särskilda skyldigheten i afseende å pensionering af tjänstemän och vaktbetjente vid postverket, planen icke eger tillämpning, derest icke denna särskilda postpensionering öfvertages af staten.

Utdrag af fullmäktiges protokoll, utvisande de särskilda meningar, som vid ärendets behandling förekommit, bifogas härmed.

Stockholm den 13 november 1897.

Underdånigst

På fullmäktiges vägnar

AUG. ÖSTERGREN.

Georg Carlson.

Förslag
till
förnyadt nådigt reglemente
för civilstatens enke- och pupillkassa.

Kassans ändamål och delegare.

§ 1.

Kassan har till ändamål att bereda pensioner åt enkor och barn efter tjänsteinnehafvare, hvilka enligt detta reglemente äro skyldiga att vara delegare i kassan.

§ 2.

Skyldighet att deltaga i kassan skall, i enlighet med hvad i § 3 sägs, ega rum inom följande verk och stater:

akademien för de fria konsterna,
arméförvaltningen för dertill hörande civile embets- och tjänstemän,
bergsstaten,
civilstatens pensionsinrättning samt enke- och pupillkassa,
domänstyrelsen,
fångvårdsstyrelsen med fångvårdsstaten,
generalpoststyrelsen med poststaten,

hofrätterna med häradshöfdingarne,
 högsta domstolen,
 justitiekanslersemetet,
 kammarkollegium,
 kammarrätten,
 karolinska mediko-kirurgiska institutet,
 kommerskollegium,
 kongl. biblioteket,
 kontrollverket,
 krigshofrätten,
 landsstaten,
 landbruksakademien,
 landbruksstyrelsen jemte landbruksingenjörer, instruktörer och under-
 visare äfvensom fiskeriassistenter,
 landtmäteristyrelsen med förste landtmätare och kommissionslandtmätare,
 länsveterinärstaten,
 medicinalstyrelsen med medicinalstaten,
 meteorologiska centralanstalten,
 musikaliska akademien,
 myntverket,
 nationalmuseum,
 naturhistoriska riksmuseum,
 nedre justitierevisionen,
 riksarkivet,
 skogsläroverken,
 skogsstaten,
 statistiska centralbyrån,
 statsdepartementen utom utrikesdepartementet,
 statskontoret,
 tekniska högskolan,
 vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien,
 väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jemte distriktscheferna,
 öfverintendentssemetet samt
 öfverståhållaresemetet.

§ 3.

Nedannämnde ordinarie tjensteinnehafvare vid nu uppräknade verk
 och stater, qvinnor undantagna, äro skyldiga att vara delegare i kassan
 och indelas, med afseende på delaktighetsbeloppen, i följande nio klasser:

Första klassen,
med delaktighetsbelopp af 800 kronor.

Assessorer,
byråchefer,
chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,
föreståndaren för meteorologiska centralanstalten,
generaldirektörer,
generalkrigskommissarien,
generalpostdirektören,
hofrättsråd,
häradshöfdingar,
intendenter vid nationalmuseum och naturhistoriska riksmuseum,
justitiekanslern,
justitieråd,
kammarråd,
kammarrättsråd,
kansliråd,
kommerseråd,
kontrolldirektören,
krigsråd,
landshöfdingar,
landskamrerare,
landssekreterare,
landtmäteridirektören,
ledamöter af medicinalstyrelsen,
myntdirektören,
postdirektörer,
presidenter,
professorer vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan
och veterinärinstitutet,
provinsialläkare,
revisionssekreterare,
riksantikvariern,
riksarkivariern,
sekreterare vid Svea och Göta hofrätter, hofrätten öfver Skåne och Blekinge
samt öfverståthållareembetets kansli,
statskommissarier,
underståthållaren,

öfverbibliotekarien vid kongl. biblioteket,
 öfverdirektörer,
 öfverintendenten,
 öfverkommisarien vid civilstatens pensionsinrättning,
 öfverläkare vid hospitalen,
 öfverståthållaren.

Andra klassen,

med delaktighetsbelopp af 600 kronor.

Advokatfiskaler vid hofrätterna, kammarkollegium och kammarrätten,
 agrikulturkemisten vid landtbruksakademien,
 arkivarier vid kammarkollegium och riksarkivet,
 barnmorskelärare med hvilkas befattning följer professorsbenämning,
 bibliotekarier vid kongl. biblioteket,
 byråingenjören vid finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå,
 direktörer vid de centrala straffanstalterna för män och tvångsarbets-
 anstalterna,
 direktören vid skogsinstitutet,
 fiskeriinspektören,
 förste aktuarien vid kommerskollegium och statistiska centralbyrån,
 förste intendent i öfverintendentsembetet,
 förste landtmätare,
 förste revisorn vid statskontoret,
 intendent hos generalpoststyrelsen,
 kamrerare vid arméförvaltningen, fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen
 samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,
 kamreraren och sekreteraren hos generalpoststyrelsen,
 kanslisekreterare,
 kassören hos generalpoststyrelsen,
 krigshofrättsrådet,
 krigskassören,
 kronofogdar,
 landtbruksinspektören,
 landtmäterifiskalen,
 landtmäterisekreteraren,
 myntkamreraren,
 ombudsmannen och fiskalen vid medicinalstyrelsen,
 protokollssekreterare,
 registratorer vid nedre justitierevisionen och statsdepartementen,

revisionskommisssarier,
 räntmästaren vid statskontoret,
 rättskemisten,
 sekreterare vid arméförvaltningen, fängvårdsstyrelsen, generalpoststyrelsen,
 justitiekanslersemetet, kammarrätten, kommerskollegium, landt-
 bruksakademien, landtbruksstyrelsen, medicinalstyrelsen och stats-
 kontoret,
 sekreterare och kamrerare vid arméförvaltningen,
 växtfysiologen vid landtbruksakademien,
 öfveringeniören i landtbruksstyrelsen,
 öfverjägmästare.

Tredje klassen,

med delaktighetsbelopp af 500 kronor.

Aktuarier vid hofrätterna,
 amanuenser vid vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien,
 arkivarier vid hofrätterna,
 bergmästare,
 byråingeniörer vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,
 distriktschefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten,
 extra ordinarie professorer vid karolinska mediko-kirurgiska institutet,
 förste fiskeriassistenten,
 häradsskrifvare,
 inspektorn vid musikaliska akademien,
 inspektoren vid landtbruksakademiens experimentalält,
 instruktörer och undervisare i skilda delar af landthushållningen,
 intendenten vid öfverintendentsemetet,
 laboratorer vid karolinska mediko-kirurgiska institutet,
 landtbruksingeniörer,
 landträntmästare,
 lektorer vid skogsinstitutet, tekniska högskolan och veterinärintitutet,
 lärare i piano- eller orgelspelning vid musikaliska akademien,
 notarier vid hofrätterna,
 postkontrollörer i första lönegraden,
 postmästare af andra klassen,
 professorer vid akademien för de fria konsterna,
 sekreteraren vid musikaliska akademien.

Fjerde klassen,

med delaktighetsbelopp af 400 kronor.

Aktuarier utom de i tredje klassen upptagne,
 aktuarier och registratorer vid kammarrätten och landtmäteristyrelsen,
 amanuenser vid kongl. biblioteket, nationalmuseum och riksarkivet,
 andre fiskeriassistenten,
 bokhållare,
 ingenjörer vid landtmäteristyrelsen,
 jägmästare,
 kanslisten vid nedre justitierevisionen,
 kassörer och bokhållare vid fångvårdsstyrelsen och medicinalstyrelsen,
 kassören hos civilstatens pensionsinrättning,
 konservatorn vid naturhistoriska riksmuseum,
 kontrollören vid kontrollverket,
 krigsfiskalen,
 läkare vid hospitalen utom öfverläkarne,
 notarier utom de i tredje och femte klasserna upptagna,
 ombudsmannen och fiskalen vid domänstyrelsen,
 ombudsmännen hos fångvårdsstyrelsen och generalpoststyrelsen,
 postkontrollörer i andra lönegraden,
 postmästare af tredje och fjerde klasserna,
 registratorer med undantag af de i andra klassen upptagna,
 registratorer och aktuarier hos domänstyrelsen, fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen, statskontoret samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,
 revisorer och bokhållare hos arméförvaltningen, statskontoret samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,
 revisorer,
 sekreterare hos civilstatens pensionsinrättning och krigshofrätten,
 sjöpassnotarien,
 stämpelkassören.

Femte klassen,

med delaktighetsbelopp af 300 kronor.

Assistenten vid landtbruksakademien,
 bevakningsbefälhafvare vid de centrala straffanstalterna för män och tvångsarbetsanstalterna,

direktörer vid länscellfängelserna med lön och ålderstillägg ej understigande 1,800 kronor,
 fiskaler vid hofrätterna,
 kamrerare vid de centrala straffanstalterna för män och tvångsarbetsanstalterna,
 kamreraren vid musikaliska akademien,
 kassören vid öfverintendentsembetet,
 kommissionslandtmätare,
 länsbokhållare,
 länsnotarier,
 läraren i antikritning vid akademien för de fria konsterna,
 lärare vid musikaliska akademien utom de i tredje och sjunde klasserna upptagna,
 notarier i öfverståthållarembetets kansli,
 postexpeditörer,
 postkontrollörer i tredje lönegraden,
 postmästare af femte och sjette klasserna,
 syslomännen vid hospitalen i Stockholm, Upsala, Vadstena, Lund, Vexjö, Göteborg, Kristinehamn, Hernösand och Piteå,
 underläraren vid Ombergs skogsskola.

Sjette klassen,

med delaktighetsbelopp af 200 kronor.

bevakningsbefälhafvare vid länscellfängelset i Göteborg,
 direktörer vid länscellfängelserna med lön och ålderstillägg understigande 1,800 kronor,
 direktörer och bevakningsbefälhafvare vid kronohäkterna,
 länsmän,
 länsveterinärer.

Sjunde klassen,

med delaktighetsbelopp af 150 kronor.

Bibliotekarien vid musikaliska akademien,
 föreståndare för skogsskolorna,
 landskanslistor,
 landskontorister,
 lärare vid musikaliska akademien med löneförmåner ej öfverstigande 1,000 kronor,
 läraren i perspektivritning vid akademien för de fria konsterna.

Åttonde klassen,

med delaktighetsbelopp af 100 kronor.

Fanjunkare, underofficerare, vaktmästare och förste vaktkonstaplar vid fängelserna, fånggevaldiger, hofrättsposter, skogsrättare vid skogsskolorna, öfrige vaktmästare och vaktbetjente samt deras vederlikar med lön och ålderstillägg ej understigande 600 kronor.

Nionde klassen,

med delaktighetsbelopp af 66 kronor 67 öre.

Kronojägare, vaktkonstaplar vid fängelserna samt öfriga vaktmästare och vaktbetjente samt deras vederlikar med lön och ålderstillägg understigande 600 kronor.

Har någon i anledning af ifrågasatt reglering af verk eller stat blifvit endast tillsvidare, men efter kungjord ansökningstid och upprättadt förslag, der sådant eger rum, förordnad att bestrida tjenst; vare såsom ordinarie tjensteinnehafvare ansedd.

Inrättas vid verk eller stat, hvarom i § 2 förmåles, ny tjenst, med hvilken delaktighet i kassan icke är förenad, och pröfvar Kongl. Maj:t tjensten böra medföra sådan delaktighet, förordne kassans styrelse hvilken klass tjensteinnehafvaren skall tillhöra och anmäla ärendet hos fullmäktige för den ändring i reglementet, som deraf föranledes.

§ 4.

Tjensteinnehafvares delaktighet i kassan inträder från och med månaden näst efter den, under hvilken han utnämnts till tjenst, hvarmed är förenad skyldighet för honom att ingå såsom delegare i kassan.

Förhöjning af delaktighetsbelopp vidtager från och med månaden näst efter den, under hvilken delegare befodratts till tjenst med delaktighet i högre klass.

§ 5.

Delegare, som erhåller tjenst med delaktighet i lägre klass, än den han tillhör, qvarstår i den högre klassen.

Skulle delegare, med bibehållande af den tjänst, hvarpå hans delaktighet i kassan är grundad, tillträda annan tjänst, med hvilken jemväl följer sådan delaktighet, medför den sistnämnda tjänsten förändring i hans delegarerätt endast i den mån dermed är förbunden förhöjning i delaktighetsbeloppet.

§ 6.

Varder genom ändring i detta reglemente för tjänst stadgad högre delaktighetsbelopp, än tillföre, eller tjänst upptagen till delaktighet i kassan, ege den ändring icke tillämpning på den, som är innehafvare af tjänsten, när ändringen träder i kraft; men sådan tjensteinnehafvare må, der han icke fyllt 60 år och hans helsotillstånd, enligt intyg af legitimerad läkare, ej gifver anledning befara, att hans återstående lifstid skall blifva kortare, än som i allmänhet kan beräknas för person af hans ålder, kunna på de vilkor, som i § 16 stadgas, bereda sig den förhöjning i delaktighetsbeloppet eller den delegarerätt, som med ändringen i reglementet afsetts.

Under enahanda förutsättningar och vilkor må delegarerätt kunna vinnas af den, hvilken, när ny tjänst på grund af Kongl. Maj:ts beslut enligt § 3 upptages till delaktighet, är innehafvare af denna tjänst.

De pensionsberättigade samt pensionernas belopp och fördelning.

§ 7.

Pensionsberättigade äro delegares enka, så länge hon lefver ogift, samt delegares äkta barn tills det uppnår 21 års ålder eller dessförrinnan träder i äktenskap.

För delegares stjufbarn medför hans delaktighet i kassan icke pensionsrätt.

§ 8.

Enka och barn åtnjuta pension från och med månaden näst efter den, under hvilken mannen eller fadren aflider, till och med den månad, hvarunder pensionstagaren dör eller hans rätt till pension annorledes upphör.

För barn, som födes efter fadrens död, räknas pensionsrätten från och med den månad, i hvilken barnet födes.

§ 9.

Pension utgår:

- a) för enka ensam, med delaktighetsbeloppet för den klass, mannen vid dödsfallet tillhör;
- b) för enka med ett eller flera pensionsberättigade barn, med den enka ensam tillkommande pension, förhöjd med femtio procent;
- c) för pensionsberättigade barn, då enka ej finnes:
 - om barnen äro tre eller flera, med den för enka med barn bestämda pension;
 - om barnen äro två, med den enka ensam tillkommande pension;
 - om endast ett barn finnes, med hälften af sist omnämnda pension.

§ 10.

Af pension för enka med barn njute, om endast ett barn finnes, enkan två tredjedelar och barnet en tredjedel. Finnas två eller flera barn, tage de halfva och enkan halfva pensionen; men äro barnen af särskilda äktenskap tillkomme enkan endast en tredjedel af pensionen och återstoden tillfalle barnen. Pension för barn delas emellan dem efter hufvudtalet. Enka vare berättigad uppbära pension för eget barn, der ej visas, att barnet uppfostras af annan.

§ 11.

När enka eller barn, som har pension, dör eller enderas pensionsrätt eljest upphör, äfvensom när enka, som fått pension, föder barn, afladt i äktenskap, hvarpå hennes pensionsrätt är grundad, skall reglering af pensionsrätten ske enligt de i §§ 9 och 10 stadgade grunder.

§ 12.

Pension må ej utmätas eller beläggas med qvarstad.

Om afgifter till kassan.

§ 13.

Såsom årsafgift erlägge delegare tjugoen procent af delaktighetsbeloppet för den klass, han tillhör.

Årsafgiften utgår från och med den månad, då delaktigheten, enligt § 4, beräknas hafva börjat, till och med den månad, under hvilken delegare uppnår 68 års ålder, eller ock dessförinnan afider eller förlorar sin delegarerätt.

§ 14.

Retroaktivafgift skall betalas till kassan för en hvar, hvilken, efter det han fyllt 21 år, erhåller tjenst, som medför antingen skyldighet för honom att inträda såsom delegare i kassan eller förhöjning af hans delaktighetsbelopp.

Denna afgift beräknas å delaktighetsbeloppet eller den vunna förhöjningen och utgår med en procent derå för hvarje full kalendermånad, som förflutit från det delegaren fyllt 21 år, tills han, såsom i § 4 sägs, vunnit delegarerätt eller förhöjning i sitt delaktighetsbelopp.

Retroaktivafgiften betalas på sätt i § 15 närmare bestämmes, under två år, räknade från sistnämnda tidpunkt. Afgår delegare från kassan innan retroaktivafgiften är till fullo gulden, har kassan fordringsrätt endast för den del af oguldna beloppet, som belöper på tiden intill slutet af den månad, under hvilken delegaren afgått.

§ 15.

Års- och retroaktivafgifterna förfalla till proportionerlig del till betalning den första helgfria dagen i sista månaden af hvarje kalenderkvartal.

Afgifterna skola, för så vidt de icke för vissa lågt aflönade delegare utgå af statsmedel, hos delegare, som har lön eller pension af staten, uttagas genom innehållning derå efter föreskrift af den myndighet, som anordnar lönen eller pensionen; och gälle i afseende på dessa afgifters redovisning till kassan hvad Kongl. Maj:t derom särskildt förordnar.

Delegare, som icke åtnjuter lön eller pension af staten, insände eller inbetale sina afgifter direkt till kassan.

§ 16.

Tjensteinnehafvare, som i § 6 är nämnd, vare, der han vill begagna den rätt honom enligt sagda § tillkommer, skyldig betala icke allenast här ofvan stadgade afgifter, utan äfven den tilläggsafgift, som efter försäkringstekniska grunder kan böra utgå.

§ 17.

För indrifning af afgifter, hvilka icke blifvit i föreskrifven ordning erlagda, må utmätning ega rum utan föregående dom eller utslag; och ege kassan för afgifter förmånsrätt näst efter utskylder till kronan.

§ 18.

Erlagda afgifter återbetalas icke i andra fall eller i vidsträcktare mån, än enligt detta reglemente är medgifvet.

Huru delegare- eller pensionsrätt upphör eller inskränkes.

§ 19.

Delegare, som afsättes från statens tjenst, vare från delaktighet i kassan skild.

Enahanda vare påföljden för delegare, som uraktlåter att under två på hvarandra följande år betala föreskrifna afgifter, der hvad oguldet är befunnits icke kunna hos honom exekutivt uttagas.

Har delegare, som i denna § är nämnd, hustru eller ock barn, som är yngre än 21 år och ogift, skall så stort belopp, som enligt för kassan gällande försäkringstekniska grunder utgör det matematiska värdet af hans erlagda afgifter, af styrelsen användas till förmån för hans hustru eller barn genom beredande af lifränta eller på annat sätt, som af styrelsen prövas lämpligt.

§ 20.

Afgår delegare annorledes, än i § 19 är sagdt, ur statens tjenst, utan att för tjensten komma i åtnjutande af pension, förlorar han sin delegarerätt, men är berättigad att återfå så mycket af erlagda afgifter, som enligt ofvan omförmälda grunder utgör deras matematiska värde.

Lag samma vare, der delegare öfvergår till någon statens tjenst, hvarmed delaktighet i denna kassa icke är förenad, men med hvilken följer skyldighet att inträda i annan enke- och pupillkassa.

Är tjensten icke förbunden med sådan skyldighet, qvarstår delegaren i den klass, han tillhör.

§ 21.

Vid tillämpning af stadgandena i §§ 19 och 20 skall tjenst hos kassan anses likställd med statens tjenst.

§ 22.

Äktenskap grundlägger icke pensionsrätt, med mindre det blifvit i laga ordning afslutadt med vigsel eller inför borgerlig myndighet.

§ 23.

Pensionsrätt eger icke rum på grund af äktenskap, som delegare ingår efter det han fyllt 65 år.

§ 24.

Äktenskap, ingånget af delegare senare, än sex månader före hans död, medför icke ovilkorlig pensionsrätt, utan ankomme på styrelsen att i hvarje särskildt fall efter omständigheterna pröfva, huruvida pension må beviljas.

Huru pension sökes och utbetalas.

§ 25.

Ansökning om pension göres skriftligen hos styrelsen med bifogande af följande af vederbörande prest utfärdade bevis:

- 1) om tiden, då delegare, efter hvilken pension sökes, affidit;
- 2) om dennes äktenskap och tiden för dess ingående; och
- 3) om enkas och barns ålder och civilstånd.

Beviljas pension, utfärdar styrelsen pensionsbref.

§ 26.

Pension utbetalas kvartalsvis i början af mars, juni, september och december i kassan eller, på pensionstagares framställning, hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der pensionstagaren är bosatt.

Utbetalningen sker mot pensionsbrevfets uppvisande. Dervid bör aflemnas intyg af prest eller annan tjänsteman, att den eller de, för hvilka pensionsbrevet gäller och som icke personligen lyfta pensionsbeloppet, lefde vid ingången af den månad, under hvilken utbetalningen eger rum. För utfående af pension för enka, äfvensom för dotter, som uppnått 17 års ålder, skall på samma sätt styrkas, att hon fortfar att lefva ogift.

Om delegarnes inseende öfver kassan.

§ 27.

Delegarne sammanträda i hufvudstaden genom fullmäktige till lagtima möte första gången under år och sedermera hvar femte år å första helgfria dagen i september efter kallelse, som Kongl. Maj:t minst sex månader förut låter på styrelsens anmälan utgå, samt dessutom till urtima möte, då Kongl. Maj:t på framställning af styrelsen eller eljest derom förordnar.

Fullmäktige väljas för hvarje möte till antal af sexton.

§ 28.

För val af fullmäktige indelas riket i tretton valkretsar, hvilka omfatta:

första valkretsen	Stockholms stad,
andra »	Stockholms och Södermanlands län,
tredje »	Upsala och Gefleborgs län,
fjerde »	Östergötlands och Gotlands län,
femte »	Jönköpings och Kronobergs län,
sjette »	Kalmar och Blekinge län,
sjunde »	Kristianstads och Malmöhus län,
åttonde »	Göteborgs och Bohus samt Hallands län,
nionde »	Elfsborgs och Skaraborgs län,
tionde »	Vernlands och Örebro län,
elfte »	Vestmanlands och Kopparbergs län,
tolfte »	Vesternorrlands och Jemtlands län samt
trettonde »	Vesterbottens och Norrbottens län.

Första valkretsen utser fyra fullmäktige jemte ett lika antal suppleanter. Hvarje af de öfriga valkretsarne utser en fullmäktig och en suppleant.

Val skall hållas senast två månader före det möte, valet afser.

Röstberättigad är inom den valkrets, der han är bosatt, en hvar

delegare, som tillhör någon af kassans sju första klasser; och tillkommer röstberättigad en röst för hvarje fullt hundratal kronor af delaktighetsbeloppet för den klass, han tillhör.

Valbar är en hvar röstberättigad inom den valkrets, han tillhör; dock må ej väljas den, som är ordförande eller ledamot i styrelsen, suppleant för sådan ledamot, hos kassan anställd tjänsteman eller delegare, som uppnått den ålder, att enligt § 13 i detta reglemente hans skyldighet att erlägga afgifter till kassan upphört.

För första valkretsen sker valet inför styrelsen, hvilken har att genom kungörelse, som minst en månad före valet införes i Post- och Inrikes tidningar och två andra i hufvudstaden utkommande dagliga tidningar, utsätta tid och ställe för valet. Dervid väljas med slutna sedlar först fullmäktige och sedan suppleanter. Röstegande må medelst fullmakt öfverlåta sin rösträtt på annan röstegande; dock må ingen vara ombud för flera än fyra röstberättigade.

Inom de öfriga valkretsarne äro Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms, Upsala, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Vermlands, Vestmanlands, Vester-norrlands och Vesterbottens län valförrättare, en hvar för den valkrets, hans län tillhör. Valförrättaren utsätte viss tid, inom hvilken de röstberättigade i valkretsen ega att, en hvar till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i det län, der han är bosatt, aflemna eller insända sina valsedlar, och utfärde derom kungörelse, som minst en månad förut skall i hvar af de län, valkretsen omfattar, införas såväl i länskungörelserna som äfven i någon i länsresidensstaden utkommande tidning. Valsedel skall lyda å två personer och tydligt angifva, hvilken af dem väljes till fullmäktig eller till suppleant, samt vara inlagd i försegladt omslag, å hvilket den röstande egenhändigt tecknat sitt namn och utsatt sin tjänstebefattning. Till valförrättaren öfversände den Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som icke sjelf är valförrättare, ofördröjligen de till honom inkomna valsedlarne obrutna, hvarefter samtliga valsedlarne från valkretsen, så snart ske kan, inför valförrättaren öppnas och rösterna sammanräknas.

Vald är den, som erhållit de flesta rösterna. Emellan suppleanterna i första valkretsen bestämmes ordningen, i hvilken de skola inträda, efter röstetalet. Vid lika röstetal afgör lotten.

Valförrättare för hvarje valkrets utom den första skall inom sex dagar efter valförrättningens slut till styrelsen insända fullständigt valprotokoll.

Samtliga valförrättare hafva att låta tillställa hvar och en, som

blifvit utsedd till fullmäktig eller suppleant, utdrag af valprotokollet i hvad det honom angår; och gälle detta protokollsutdrag såsom fullmakt för den valde.

§ 29.

Derest utsedd fullmäktig är af förfall hindrad att uppdraget utföra, har han att ofördröjligen derom göra anmälan hos styrelsen, som skyndsamt inkallar vederbörande suppleant.

§ 30.

Till fullmäktiges ordförande förordnar Kongl. Maj:t en bland fullmäktige eller ock annan delegare; och eger ordföranden, äfven om han icke är fullmäktig, rösträtt lika med sådan.

§ 31.

Sedan fullmäktige sammanträdt, blifve fullmakterna uppvisade och granskade. Förekommer dervid anmärkning mot någons behörighet, ege efter fullbordad granskning de fullmäktige, hvilkas fullmakter blifvit godkända, att besluta öfver anmärkningen.

§ 32.

Fullmäktige hafva att anställa de i §§ 40 och 47 omförmälda val, antaga instruktion för styrelsen och besluta om de andra frågor rörande förvaltningen eller ändringar i reglementet, som af styrelsen eller någon fullmäktig blifvit väckta, äfvensom att afgifva yttrande i ärenden, angående hvilka Kongl. Maj:t kan infordra fullmäktiges uttalande.

Fullmäktiges beslut rörande ändring i reglementet eller instruktionen för styrelsen vare gällande endast så vidt det af Kongl. Maj:t efter underdånig hemställan gillas.

§ 33.

Fullmäktiges möte får icke utan Kongl. Maj:ts tillstånd fortvara längre än femton dagar.

Förslag, som af fullmäktig väckes om ändring i reglementet, skall för att kunna till afgörande hos fullmäktige företagas vara skriftligen affattadt och till styrelsen inkommet senast å femtonde dagen före mötets

öppnande eller, om denna är helgedag, å närmast föregående söckendag. Öfver sådant förslag afgifve styrelsen vid mötets början yttrande.

§ 34.

De till fullmäktiges handläggning hörande ärenden må på särskilda afdelningar beredas, om fullmäktige finna sådant lämpligt.

§ 35.

Vid möte föres öfver de ärenden, som förehafvas, fullständigt protokoll. Ej må beslut i någon fråga fattas innan ordföranden förut inhemtat, att fullmäktige anse öfverläggningen slutad, hvarefter proposition framställes, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras. Ordföranden tillkännagifve derefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäste detsamma, der omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, skall den ske med slutna sedlar. Till undvikande af lika röstetal skall vid omröstning angående sådan fråga, som afgöres med enkel röstöfvervigt, en sedel uttagas och förseglad afläggas förr, än sedlarne uppräknas. Finnas rösterna lika delade, varde den aflagda sedeln öppnad. Är pluralitet redan gifven, bör sedeln ouppbruten genast förstöras.

Beträffande alla frågor, som röra förändring i detta reglemente, fordras tre femtedelar af rösternas antal för att ändringen skall anses beslutad. I andra frågor, likasom vid val, gälla de fleste rösterna. Skulle vid val lika röstetal uppstå, verkställes lottning. Val af styrelseledamöter och revisorer jemte suppleanter ske med slutna sedlar.

Den, som deltagit i afgörande af ett hos fullmäktige handlagdt ärende, eger att emot det fattade beslutet låta i protokollet anteckna reservation.

§ 36.

Innan fullmäktige åtskiljas, skola de till Kongl. Maj:t göra anmälan om de af fullmäktige verkställda val samt afgifva berättelse om kassans tillstånd med tillkännagifvande tillika, huruvida fullmäktige funnit något vid förvaltningen att anmärka. Derest under fullmäktiges möte beslut fattats om ändring i reglementet eller instruktionen för styrelsen, skall detta i berättelsen till Kongl. Maj:ts pröfning anmälas.

§ 37.

Skulle den enligt § 40 i detta reglemente verkställda utredning gifva vid handen, att kassans tillgångar icke motsvara dess förbindelser, åligger det fullmäktige att besluta om de åtgärder, som i anledning deraf finnas nödiga.

Vilja fullmäktige ej medgifva höjning af pensionsavgifterna, då sådan på grund af nämnda utredning befinnes nödvändig för att kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser ej skall äfventyras, må Kongl. Maj:t förordna om den minskning i pensionerna, som prövas erforderlig.

§ 38.

Fullmäktiges berättelse, jemte dervid gjorda reservationer, skall genom styrelsens försorg till trycket befordras och delegarne tillhandahållas.

§ 39.

Fullmäktig åtnjuter af kassans medel resekostnads- och traktamentsersättning, enligt hvad för tredje klassen i gällande resereglemente finnes bestämdt, för de af fullmäktigskapet föranledda resor till och från hufvudstaden samt ersättning för den tid, hvarunder fullmäktiges sammanträde räcker, med fem kronor för hvarje dag, då fullmäktigen är i hufvudstaden bosatt eller i följd af annat allmänt uppdrag, för hvilket godtgörelse åtnjutes, derstädes sig uppehåller, men eljest med tio kronor om dagen.

Kassans förvaltning.

§ 40.

Kassan förvaltas af en styrelse, bestående af ordförande, som förordnas af Kongl. Maj:t, samt fyra ledamöter, hvilka jemte ett lika antal suppleanter väljas af fullmäktige vid hvarje lagtima möte för en tid af fem år, räknadt från början af det kalenderår, som näst efter valet infaller. Styrelsen åtnjuter ersättning enligt stat.

Såväl ordföranden som ledamöterna och suppleanterna utses bland kassans i Stockholm boende delegare.

Derjemte förordnar Kongl. Maj:t på styrelsens förslag inom eller utom densamma för fem år i sender en i bedömandet af pensionsfrågor från försäkringsteknisk synpunkt skicklig och förfaren man (konsulent) hvilken det åligger:

att före hvarje lagtima möte verkställa en på försäkringstekniska beräkningar grundad fullständig och noggrann utredning angående kassans tillstånd och förmåga att fullgöra sina förbindelser;

att utföra de öfriga försäkringstekniska beräkningar, som styrelsen pröfvar erforderliga; samt

att till styrelsen eller, om han finner förhållandena dertill föranleda, hos Kongl. Maj:t göra framställning om de åtgärder, som han anser vara för kassans bestånd och förkofran nödiga eller nyttiga.

Är konsulenten ej medlem af styrelsen, vare han ändock skyldig, när han kallas, att öfvervara styrelsens sammanträden, dervid han eger rätt att deltaga i öfverläggningarna, men icke i beslutet.

Skulle styrelsen i fråga, för hvars bedömande försäkringstekniska beräkningar ansetts erforderliga, fatta beslut i strid med konsulentens mening, skola såväl konsulentens yttrande som skälen för styrelsens beslut i protokollet fullständigt upptagas.

§ 41.

Styrelsen åligger att handhafva kassans angelägenheter i enlighet med detta reglemente och särskild för styrelsen utfärdad instruktion. Ej må vid styrelsens sammankomst något beslut fattas, så vida ej minst tre medlemmar af styrelsen äro tillstädes. Är ordföranden hindrad att bevista sammanträde, föres ordet af den, som de närvarande dertill utse.

Såsom styrelsens beslut gälle den mening, om hvilken de fleste förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden.

Styrelsen eger förordna ombud att å kassans vägnar vid domstolar och andra embetsmyndigheter föra kassans talan.

§ 42.

Till biträde vid förvaltningen anställas tjänstemän och vaktmästare enligt särskild stat.

Såväl tjänstemännen som vaktmästaren utses och entledigas af styrelsen samt njuta den aflöning, som i staten blifvit fastställd.

Tjenstemännens åligganden och göromålens fördelning bestämmas af styrelsen uti särskildt utfärdad arbetsordning.

§ 43.

Vara medel donerade till kassan; och finner styrelsen enligt beslut, som vinner Kongl. Maj:ts fastställelse, att de böra mottagas, skola medlen förvaltas i enlighet med gifvarens föreskrifter.

§ 44.

Hos styrelsen skall föras liggare, som för hvarje delegare upptager hans namn, födelsedag, tiden då han blef delegare, delaktighetsbeloppet, dagen då delegare inträdt i gifte, hustruns och barnens namn och födelsedagar samt, då deras rätt till framtida pension genom dödsfall eller eljest upphör, dagen därför, så ock tiden för delegares afsked, död eller utträde ur kassan.

Derjemte skall hos styrelsen föras liggare upptagande samtliga pensionstagare, deras ålder, dag då pension beviljats, pensionens belopp äfvensom dödsfall och derigenom eller af annan anledning inträffad förändring med afseende å pensioneringen.

§ 45.

Vederbörande myndigheter skola årligen i januari lemna styrelsen de för fullgörande af föreskrifterna i nästföregående § erforderliga uppgifter i enlighet med formulär, som af styrelsen utfärdas och tillsändas myndigheterna; och ega desse att affordra delegare och pensionstagare de för uppgifternas meddelande nödiga upplysningar.

§ 46.

För hvarje kalenderår uppgöres bokslut, som skall vara verkställt inom utgången af april påföljande år.

§ 47.

Kassans räkenskaper och förvaltning skola hvarje år granskas af tre revisorer, af hvilka minst två skola vara delegare.

Dessa revisorer jemte ett lika antal suppleanter väljas vid lagtima möte, särskildt för då löpande kalenderår och särskildt för hvarje af derpå följande fyra år.

Revisorerna sammanträda å kassans lokal i Stockholm första helgfria dagen i juni och böra under nästföregående april genom styrelsens försorg kallas till sammanträdet.

Till revisorerna öfverlemne styrelsen berättelse angående nästföregående årets förvaltning jemte dertill hörande räkenskaper, protokoll och öfriga handlingar; och skall revisorernas berättelse, innefattande särskildt yttrande angående ansvarsfrihet för styrelsen, före utgången af juni aflemnas till styrelsen, hvilken har att inom nästföljande juli till Kongl. Maj:t ingifva sin berättelse tillika med revisionsberättelsen och det yttrande, som af den senare må föranledas.

En hvar af revisorerna åtnjute ersättning med etthundra kronor jemte rese- och traktamentsersättning för de af revisionen föranledda resor till och från Stockholm enligt tredje klassen i gällande resereglemente.

§ 48.

Sedan styrelsens och revisorernas berättelser inkommit, meddelar Kongl. Maj:t styrelsen ansvarsfrihet för dess förvaltning eller låter vidtaga de åtgärder, hvartill omständigheterna föranleda.

§ 49.

Kostnaderna för fullmäktiges sammanträden utgå af kassans medel
Öfriga förvaltningskostnader bestridas af staten.

§ 50.

Kassans styrelse och tjänstemän ege rätt att i alla de ärenden, som angå kassan, begagna tjänstefrimärken och tjänstebrefkort.

§ 51.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande äfvensom domstolar och andra embetsmyndigheter böra utan uppehåll lemna kassans styrelse eller dess ombudsman laga handräckning uti de ärenden, som röra kassan.

§ 52.

Åtal mot styrelsen och tjänstemännen anställes i balans- och räkenskapsmål inför kammarrätten och i öfriga mål inför Svea hofrätt.

Utan föregånget åtal ege styrelsen skilja tjänsteman och vaktmästare från deras befattningar; dock vare sådant beslut icke gällande, derest ej minst fyra af styrelsens medlemmar derom förenat sig; och böra skälen till beslutet i protokollet antecknas. I det beslut må ändring ej sökas.

§ 53.

Öfver styrelsens beslut i fråga om delaktighet i kassan, afgifter till densamma och pensionsrätt må klagan föras hos Kongl. Maj:t genom besvär, som vid talans förlust skola ingifvas till finansdepartementet inom trettio dagar efter erhållen del af beslutet.

§ 54.

Detta reglemente skall träda i kraft den 1 januari nästkommande år och ega tillämpning jemväl på den, som enligt reglementet den 23 november 1888 är delegare i kassans enskilda enke- och pupillfond, med iakttagande dock, att sådan delegare, ändå att ändring i klassindelningen beträffande hans tienst vidtagits, qvarstår i den klass, han förut tillhör; att delegaren, derest han, enligt § 29 i sist sagda reglemente, vunnit befrielse från årsafgift, skall fortfarande njuta denna befrielse till godo; samt att dotter efter delegare, om hvilken här är nämndt, är berättigad uppbära pension tills hon uppnår tjugofem års ålder eller dessförinnan träder i äktenskap.

I fråga om den, som vid nästkommande års början redan är pensions-tagare i den enskilda fonden, äfvensom beträffande pensionering från kassans allmänna enke- och pupillfond, tillämpas nu gällande bestämmelser.

Öfvergående stadganden.

§ 55.

Från den tid, då detta reglemente träder i kraft, skall kassan fullgöra, utom egna förbindelser, jemväl samtliga de skyldigheter i afseende på pensionering af tjänstemän, hvilka, enligt gifna bestämmelser, åligga civilstatens pensionsinrättning.

Till fullgörande af nu nämnda åligganden ege kassan dels att såsom sin egendom mottaga omförmälda pensionsinrättnings samtliga tillgångar, dels ock, enär dessa tillgångar och kassans enskilda fond icke äro för ändamålet tillräckliga, att, såsom här nedan stadgas, uppbära en särskild afgift af dem, hvilka, då detta reglemente träder i kraft, redan äro delegare i kassan.

I nämnda afseende åligge det en hvar sådan delegare, som tillhör någon af de sju första klasserna och icke enligt äldre stadganden vunnit befrielse från årsafgift, att årligen till kassan betala en särskild tilläggsafgift af nio procent å delaktighetsbeloppet för den klass, i hvilken han, när detta reglemente blifver gällande, skall erlægga årsafgift. Förhöjes detta delaktighetsbelopp, skall tilläggsafgift, hvarom nu är sagdt, icke utgå för förhöjningen.

Om tiden för tilläggsafgiftens upphörande, om afgiftens uppbörd, redovisning och indrifning, om förmånsrätt till betalning för densamma, äfvensom om särskild påföljd i visst fall för försummelse med afgiftens erläggande, gälle hvad i §§ 13, 15, 17 och 19 stadgas beträffande årsafgifterna till kassan.

§ 56.

I detta reglemente meddeladt stadgande, hvarigenom tjenst upptagits till delaktighet i kassan, vare icke tillämpligt på den som är innehafvare af tjensten när reglementet träder i kraft; dock må, under de i § 6 för likartadt fall angifne förutsättningar, sådan tjensteinnehafvare kunna vinna delegarerätt i kassan på de vilkor, som i § 16 föreskrifvas.

Delegare, som i detta reglemente blifvit upptagen i högre klass, än den han förut tillhör, må ock, under enahanda förutsättningar och vilkor, kunna bereda sig förhöjning i sitt delaktighetsbelopp genom inträde i den högre klassen.

År delegare på grund af äldre bestämmelser delaktig i kassan för två tjänster, skall pension efter honom beräknas efter delaktighetsbeloppet i den klass, som är näst öfver den, han tillhör vid dödsfallet.

Der förut varande delegare i kassan, i anseende till indragning af hans tjänst eller af orsak, att delaktighet för tjänsten ansetts icke för framtiden böra ega rum, ej är upptagen i klassindelningen, skall reglementet ändock tillämpas på honom med iakttagande, att han, med afseende på delaktighetsbeloppet, hänföres till samma klass, som han enligt reglementet den 23 november 1888 tillhör.

§ 57.

I afseende på kassans förvaltning skola tillsvidare i allt, om hvilket icke finnes i detta reglemente särskildt stadgadt, i tillämpliga delar gälla de föreskrifter, hvilka äro för civilstatens pensionsinrättning meddelade genom instruktion för denna inrättnings direktion och reglementet angående utlåning m. m. utur de under direktionens förvaltning ställda fonder.

I enlighet med gällande föreskrifter skola af kassan fortfarande förvaltas såväl dess allmänna enke- och pupillfond, som ock den med kassan förenade kapital- och lifränteförsäkringsanstalten.

Alla de till civilstatens pensionsinrättning redan gjorda donationer skola ock emottagas af kassan och förvaltas af styrelsen i öfverensstämmelse med gifvarnes föreskrifter.

§ 58.

Den direktion, som då reglementet träder i kraft handhar civilstatens pensionsinrättning och den dermed förbundna enke- och pupillkassan, fortfare med förvaltningen intill slutet af det kalenderår, under hvilket val af styrelseledamöter varder enligt detta reglemente af fullmäktige förrättadt.

Den nuvarande öfverkommissarien skall vara ledamot i styrelsen; och i följd deraf skola, så länge han qvarstår i sin befattning, vid val af styrelse utses endast tre ledamöter.

§ 59.

När tjänsteman i kassan afgår, skall hans tjänst tillsättas endast på förordnande tillsvidare i afbidan på den reglering af tjänsterna i kassan, som må finnas behöflig.

§ 60.

Skulle mer än fem år förflyta från sista ordinarie sammanträde af fullmäktige för delegarne i civilstatens pensionsinrättning intill dess fullmäktige enligt detta reglemente första gången sammanträda till lagtima möte, förordnar Kongl. Maj:t, efter anmälan af direktionen, revisorer för hvarje år, för hvilket revisorer icke blifvit af fullmäktige utsedde.

Förslag till nådig kungörelse

**om upphörande efter hand af civilstatens pensionsinrättnings verksamhet
för pensionering af tjenstemän m. m.**

Vi OSCAR etc. göra veterligt: Sedan Vi, efter hörande af fullmäktige för delegarne i civilstatens pensionsinrättning, funnit godt bestämma, att pensionering af tjenstemän från nämnda inrättning må inskränkas till dem, som vid utgången af innevarande år äro pensionstagare eller delegare i inrättningen, och efter deras afgang upphöra, så hafve Vi, som i sammanhang med utfärdande denna dag af förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa föreskrifvit, att denna kassa skall mot vissa vilkor från sagda tid fullgöra nämnda pensionering af tjenstemän, velat härigenom förordna, att det för civilstatens pensionsinrättning den 23 november 1888 fastställda reglemente skall efter den 31 december innevarande år lända till efterrättelse endast för så vidt genom reglementet bestämmes den rätt, hvilken vid detta års slut pensionstagare och delegare tillkommer, med iakttagande likväl, att begravningshjelp må uppbäras endast af sterbhus efter den, som vid samma års slut är pensionstagare; och må i följd af hvad i denna kungörelse blifvit stadgadt delegare icke efter nämnda tidpunkt flyttas till annan pensionsklass, än han då tillhör.

*Utdrag af protokollet, hållet vid civilstatens herrar fullmäktiges
sammanträden i Stockholm följande dagar år 1897.*

Den 5 november.

Närvarande:

- Herr ordföranden, presidenten A. ÖSTERGREN
jemte samtliga herrar fullmäktige nämligen
Herr justitiekanslern J. E. ELLIOT,
» kanslisekreteraren S. T. BERGER,
» professoren A. LINDSTEDT,
» revisorn A. W. KINBERG,
» hofrättsfiskalen H. W. ZETHELIUS,
» postexpeditören A. K:SON BERGMAN,
» assessoren A. ROMBERG,
» hofrättsrådet J. A. LUNDAHL,
» fängelsedirektören F. LILJENROTH,
» landskamreraren J. MALMBERG,
» förste landtmätaren A. W. LODÉN,
» landskamreraren G. GASSLANDER,
» häradshöfdingen, f. d. assessoren L. H. MONTELIUS,
» häradshöfdingen A. WALDENSTRÖM,
» landssekreteraren J. HAMBREUS,
» kammarrättsrådet J. ÖSTBERG,
» landssekreteraren C. G. HAFSTRÖM,
» häradshöfdingen, f. d. assessoren C. L. HESSLE,
» landssekreteraren M. ZACHRISON,
» kronofogden A. CERVIN,
» kommissionslandtmätaren L. G. SÖDERBLOM,
» häradshöfdingen A. ÄHRLING.

§ 3.

Föredrogs å nyo kansliafdelningens utlåtande n:o 1 i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 23 juli 1897, hvarigenom föreskrifvits,

att herrar fullmäktige skulle afgifva förnyadt underdånigt utlåtande öfver pensionskomiténs den 28 maj 1894 afgifna betänkande samt till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till en efter vissa grunder organiserad enke- och pupillkassa för civilstaten.

I enlighet med hvad afdelningen tillstyrkt beslöto herrar fullmäktige att i sitt underdåniga utlåtande i anledning af den nädiga remissen förklara, att äfven om pensionsväsendet för tjenstemän icke skulle blifva ordnad genom en gemensam pensionslag på det af pensionskomitéen föreslagna sätt, utan i afseende derå komme att, såsom statskontoret tillstyrkt, fortfarande gälla de pensionsvilkor, hvilka bestämts vid antagande af lönestat för hvarje verk eller kår, civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för tjenstemäns pensionering enligt fullmäktiges ömdöme i allt fall kunde upphöra.

Vidare hade afdelningen hemställt, att herrar fullmäktige vid afgifvandet af nämnda förklarande dock måtte vidhålla den åsigt, hvilken fullmäktige tidigare uttalat och statskontoret äfven biträdt, att tjensteinnehafvare, hvilka redan genom erlagda afgifter grundlagt åt sig eventual rätt till tidigare pension från tjenstemannafonden, icke borde kunna utan eget medgifvande helt och hållet afhändas denna rätt.

Efter föredragning häraf yrkades dels bifall till afdelningens hemställan oförändrad, dels, af herr kanslisekreteraren Berger, godkännande af samma hemställan med den ändring, att orden »helt och hållet» utelöstes, och dels, af herr kammarrättsrådet Östberg, afslag å afdelningens hemställan; och då propositioner på de särskilda yrkandena framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden ansåg propositionen på bifall till afdelningens förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, och sedan herr kammarrättsrådet Östbergs yrkande antagits till kontraposition, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller hvad afdelningen i denna del hemställt,
 röstar ja,
 den, det ej vill,
 röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr kammarrättsrådet Östberg framställda yrkande.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 16 ja mot 6 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkänt hvad afdelningen hemställt.

Herr kanslisekreteraren Berger anmälde sin reservation mot detta beslut, så vidt derigenom kunde anses hafva godkänts den uppfattning, att de nu varande delegarne kunna utan eget medgifvande väl icke helt och hållet afhändas sin redan förvärfvade rätt till pension från tjenstemannafonden vid tidigare ålder än den för rätt till pension från allmänna indragningsstaten bestämda, men likväl till någon del beröfvas samma rätt, derigenom att den ålder, vid hvilken pension från tjenstemannafonden erhöles, blefve högre än 55 år.

Innan herrar fullmäktige öfvergingo till behandlingen af det inom afdelningen utarbetade, vid dess utlåtande fogade förslag till förnyadt nådigt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa, begärdes ordet af herr fängelsedirektören Liljenroth, som uppläste ett skriftligt anförande af denna lydelse:

»Då jag anser, dels att den i »öfvergående stadganden» föreslagna tilläggsafgiften är för hög att med jernmod och utan svårighet kunna bäras af en mängd delegare, dels att nämnde afgift ej är behöflig, yrkar jag återremiss af förslaget i sin helhet med begäran att beräkningarne grundas på följande förutsättningar:

Kapitalvärdet af den vinst, som uppstår i följd af nedanstående förutsättningar i punkt: 1, 2, 4 o. 6.

1. Att inga tjenstemannapensioner beviljas sedan nya reglementet vunnit stadfästelse.

1. Kr. 960,000

2. Att statsverket öfvertager pensioneringen af alla de posttjenstemän, hvilka redan nu åtnjuta eller före fastställelsen af nya reglementet komma att åtnjuta pension både från civilstatens pensionsinrättning och från postverket, en förutsättning så mycket billigare som dessas rätt att här erhålla pension måhända kan sägas ej vara direkt stridande mot reglementets ordalydelse, men strider så mycket mer mot dess anda och dess ändamål.

2. Kr. 250,000

3. Att ingen ny sjuklighetspension beviljas från den dag nya reglementet fastställs.

4. Att pension för barn upphör från och med den dag det fyllt 21 år.

4. Kr. 100,000

5. Att de vid nya reglementets fastställelse i tjänst varande delegare ej ega rätt till begravningshjälp.

6. Att alla delegare erlägga årsafgift så länge de i statens tjänst kvarstå.

6. Kr. 100,000

7. Att delegare, som afgår ur statens tjänst med pension före fyllda 68 år, erlägger årsafgift tills han uppnått nämnda ålder.

8. Att alla delegare, som vid nya reglementets fastställelse äro i tjänst, öfvergå i den nya kassan och i den klass de förut tillhöra.

9. Att alla pensionsinrättningens tillgångar öfverlemnas med full eganderätt till nya kassan.

Tr. Kr. 1,410,000

Tr. Kr. 1,410,000

10. Att årliga afgiften bestämmes till tjugoen procent af delaktighetsbeloppet.

Sm: Kr. 1,410,000

Om ofvanstående förutsättningar antagas för gifna och af fullmäktige beslutade i hvad på dem ankommer, behöfs säkerligen ingen tilläggsafgift, och då dertill kommer såsom ett obestridligt faktum att inrättningens fonder förlidet år gäfvos i genomsnitt 4,1 procent samt man med visshet kan antaga att de ännu flera år komma att gifva öfver $3\frac{1}{2}$ procent, så att dessa, beräkningarne öfverskjutande räntor kunna anses motsvara en kapitaltillgång af cirka 250,000 kronor, tror jag att man skall komma till det glädjande resultat att de föreslagna retroaktivafgifterna kunna något nedsättas, hvarigenom en välbehöflig om ock måhända ringa lindring kunde tillskyndas de nya delegarne vid inträdet, en lindring, som äfven i någon mån komme de gamla delegarne till del då de efter öfvergången vunne befördran och flyttades i högre klass.»

Efter uppläsandet häraf tillade herr fängelsedirektören Liljenroth, att då hans anmärkningar icke egentligen vore riktade mot sjelfva förslaget till reglemente utan företrädesvis afsåge de öfvergående stadgandena, yrkandet om återremiss icke torde utgöra hinder för herrar fullmäktige att nu granska reglementsförslaget.

Vidare anförde herr fängelsedirektören Liljenroth, att han ansåge den föreliggande frågan vara af den beskaffenhet, att tre femtedelar af rösternas antal erfordrades för att proposition på hvad afdelningen föreslagit skulle anses bifallen.

I anledning häraf yttrade herr presidenten och ordföranden, att han funne föreskrifterna i reglementena för civilstatens pensionsinrättning och dess enke- och pupillkassa om kvalificerad röstberäkning icke vara tillämpliga i annat fall, än då fullmäktige för sin del hafva att afgöra, huruvida en föreslagen ändring af gällande reglemente skall antagas eller förkastas, och att, då sådan fråga icke nu föreläge, herr ordföranden förklarade, att i förestående votering den mening, som erhöles de flesta rösterna, skulle anses vara af herrar fullmäktige godkänd.

Då herrar fullmäktige nu skulle företaga granskning af förslaget till reglemente, paragraf efter paragraf, förklarade herrar fullmäktige, att derest beslut, som komme att fattas rörande bestämmelser i förslaget, skulle anses påkalla jemkningar i redaktionen af sådana reglementsbestämmelser, som redan förut under ärendets behandling blifvit lemnade utan anmärkning, herrar fullmäktige vore oförhindrade att vidtaga sådana jemkningar.

I fråga om den benämning, den ombildade anstalten skulle hafva,

hade herrar häradshöfdingen Montelius, assessoren Romberg och förste landtmätaren Lodén varit af en från afdelningens beslut skiljaktig mening och hemställt, att åt den ombildade anstalten måtte gifvas oförändradt samma namn, som af ålder varit och ännu är åt pensionsinrättningen gifvet; att således förslaget måtte kallas »förslag till förnyadt reglemente för civilstatens pensionsinrättning», samt att de med anledning häraf nödiga förändringar måtte vidtagas.

Herr justitiekanslern Elliot hemställde, att med behandlingen af frågan om den ombildade anstaltens benämning måtte få tills vidare anstå, hvaremot herr häradshöfdingen Montelius yrkade, att herrar fullmäktige skulle nu fatta beslut i denna fråga.

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes, biföllo herrar fullmäktige hvad herr justitiekanslern Elliot hemställt.

I afseende å redaktionen af § 1 hemställde herr kanslisekreteraren Berger, att orden »tjensteinnehafvare, hvilka enligt detta reglemente äro skyldiga att vara» måtte utgå, hvaremot herr justitiekanslern Elliot yrkade, att herrar fullmäktige måtte godkänna denna § oförändrad; och då propositioner på dessa yrkanden framställdes, godkändes hvad herr justitiekanslern Elliot hemställt.

Beträffande § 2 anmärkte herr justitiekanslern Elliot, att bland der uppräknade verk och stater förekomme Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jemte »distrikten»; och hemställde herr justitiekanslern, att ordet »distrikten» måtte utbytas mot ordet »distriktscheferna».

Denna hemställan bifölls.

Deremot afslogo herrar fullmäktige yrkanden, som framställdes dels af herr kanslisekreteraren Berger derom, att orden »Meteorologiska centralanstalten» måtte utbytas mot orden »Statens meteorologiska centralanstalt», dels ock af herr landssekreteraren Hafström derom, att Flyinge hingstdepot måtte intagas bland de verk och stater, inom hvilka skyldighet att delta i kassan skulle ega rum.

Herr hofrättsfiskalen Zethelius påpekade, att bland de i § 2 uppräknade verk och stater förekomme väl civilstatens pensionsinrättning men icke den ombildade anstalten.

Herrar fullmäktige funno detta yttrande för närvarande icke föranleda till annan åtgärd än ett förklarande, att herrar fullmäktige, sedan frågan om den ombildade anstaltens benämning blifvit afgjord, ville, jemlikt förut i dag fattadt beslut, tillse huruvida någon redaktionsjemkning i det hänseende, herr hofrättsfiskalen Zethelius' yttrande afsåge, kunde vara erforderlig.

I öfrigt godkändes hvad afdelningen rörande § 2 föreslagit.

På sätt afdelningen hemställt, beslöto herrar fullmäktige, att första stycket af § 3 skulle lyda sålunda:

»Nedannämnde — — — klasser:»

Herr justitiekansleren Elliot hemställde, att då förste provinsialläkare, så vidt de vore på ordinarie stat, alltid tillika vore provinsialläkare, samt det vid sådant förhållande vore öfverflödigt att i klassindelningen nämna dem särskildt, orden »förste provinsialläkare» måtte uteslutas; och biföllo herrar fullmäktige denna hemställan.

Herr kanslisekreteraren Berger yrkade, att provinsialläkare, hvilka enligt hans åsigt borde tillhöra andra klassen, måtte uteslutas ur den första, hvaremot herr häradshöfdingen Montelius yrkade, att dessa embetsmän måtte hänföras till första klassen, på sätt afdelningen föreslagit.

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller hvad herr kanslisekreteraren Berger föreslagit i fråga om den klass, hvilken provinsialläkare skola tillhöra,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt hvad afdelningen i detta hänseende föreslagit.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 6 ja mot 16 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige beslutit att upptaga provinsialläkarne i första klassen.

Emot beslutet anmälde herrar kanslisekreteraren Berger, revisorn Kinberg, kammarrättsrådet Östberg och landssekreteraren Hafström en reservation, så lydande:

»Emot herrar fullmäktiges beslut att provinsialläkarne skola tillhöra första delaktighetsklassen reservera vi oss på den grund, att provinsialläkarnes lön och pension från statsverket uppgå till ungefärligen samma belopp, som i sådant afseende åtnjutes af delegarne i andra klassen. Skola, såsom skett, de oberäkneliga extra inkomster, som läkarne kunna erhålla af tjensten, läggas till grund för klassifikationen, äro ett stort antal embetsmän icke minst af dem, som upptagits i andra och tredje klasserna, med lika skäl berättigade att uppflyttas i högre klass.»

Vidare beslöto herrar fullmäktige att i sitt förslag till reglemente

upptaga såsom till första klassen hörande samtliga de öfrige tjänsteinnehafvare, som enligt afdelningens förslag hänförts till denna klass.

Den 6 november.

Närvarande:

Herr presidenten och ordföranden jemte samtliga herrar fullmäktige.

§ 2.

Fortsattes behandlingen af kansliafdelningens utlåtande n:o 1 och granskningen af det med samma utlåtande öfverlemnade förslaget till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Vid föredragningen af frågan om de tjänsteinnehafvare, som borde tillhöra andra klassen, begärdes först ordet af herr förste landtmätaren Lodén, som yrkade, att förste landtmätarna, i afdelningens förslag hänförda till tredje klassen, måtte i det förslag, som herrar fullmäktige komme att afgifva, upptagas i andra klassen.

Herr presidenten och ordföranden framställde propositioner dels på bifall till detta yrkande och dels på afslag å detsamma; och hördes dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller hvad herr förste landtmätaren Lodén föreslagit i fråga om den klass, förste landtmätare böra tillhöra,

röstas ja,

den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige afslagit samma förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 13 ja mot 9 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige beslutit att i sitt reglementsförslag upptaga förste landtmätarna i andra klassen.

Herr landskamreraren Gasslander yrkade, att landtränmästarne skulle få tillhöra andra klassen, å hvilket yrkande herr häradshöfdingen Montelius hemställde om afslag.

Då propositioner framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden ansåg propositionen på afslag å herr landskamreraren Gasslanders yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Sedan votering blifvit begärd, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som afslår hvad herr landskamreraren Gasslander hemställt i fråga om den klass, landtränmästare böra tillhöra,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige bifallit samma hemställan.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 15 ja mot 7 nej, i följd hvaraf yrkandet om landtränmästarnes upptagande i andra klassen afslagits.

Herr hofrättsrådet Lundahl hemställde, att sekreteraren i hofrätten öfver Skåne och Blekinge måtte, i likhet med sekreterarne i Svea och Göta hofrätter, hänföras till första klassen i stället för den andra, i hvilken han enligt afdelningens förslag upptagits.

Sedan herr hofrättsfiskalen Zethelius yrkat afslag å samma hemställan, framställdes propositioner på de särskilda yrkandena, hvarvid hördes blandade ja och nej; och ansåg herr presidenten och ordföranden propositionen på afslag å herr hofrättsrådet Lundahls hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, hvarefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som afslår hvad herr hofrättsrådet Lundahl hemställt i fråga om den klass, sekreteraren vid hofrätten öfver Skåne och Blekinge skall tillhöra,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige bifallit samma hemställan.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades; och sedan vid sammanräknandet af de öfriga sedlarne rösterna befunnits vara lika delade eller elfva å hvardera sidan, öppnades den förseglade sedeln, hvilken befanns innehålla nej; och hade herrar fullmäktige följaktligen beslutit, att sekreteraren vid hofrätten öfver Skåne och Blekinge skulle tillhöra första pensionsklassen och således uteslutas ur den andra.

Herr landssekreteraren Hafström yrkade, att distriktschefer i väg-

och vattenbyggnadsdistrikten, i afdelningens förslag upptagna i tredje klassen, måtte af herrar fullmäktige hänföras till andra klassen.

Herr häradshöfdingen Montelius yrkade, att afdelningens förslag i denna del måtte godkännas; och då propositioner på de särskilda yrkandena framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller afdelningens förslag i fråga om den klass, distriktschefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten böra tillhöra,

den, det ej vill,

röstas ja,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige bifallit det af herr landssekreteraren Hafström väckta förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en aflades och förseglades, och utföll med 15 ja mot 7 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkänt afdelningens förslag i denna del.

I öfrigt erinrades intet mot afdelningens förslag, så vidt det afsåge de tjensteinnehafvare, som skulle tillhöra andra klassen.

Herrar fullmäktige beslöto, att samtliga de tjensteinnehafvare, som afdelningen upptagit i tredje klassen, skulle i herrar fullmäktiges förslag hänföras till samma klass, dock med undantag af förste landtmätarne, om hvilka herrar fullmäktige förut i dag fattat beslut.

Derjemte hemställde herr kronofogden Cervin, att jemväl häradsskrifvare, hvilka afdelningen upptagit i fjerde klassen, måtte af herrar fullmäktige hänföras till den tredje.

Herr presidenten och ordföranden framställde propositioner på bifall till och afslag å detta yrkande; och hördes dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Voteringsproposition uppsattes och godkändes, så lydande:

»Den, som bifaller herr kronofogden Cervins hemställan i fråga om den klass, häradsskrifvare böra tillhöra,

den, ej det vill,

röstas ja,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige afslagit samma hemställan.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, och utföll med 16 ja mot 6 nej, i följd hvaraf herrar

fullmäktige beslutit att i sitt reglementsförslag upptaga häradskrifvare i tredje klassen.

I sitt reglementsförslag hade afdelningen i fjerde klassen upptagit »kassörer utom de i andra och femte klasserna upptagna».

Herr landssekreteraren Hafström hemställde, att de ur afdelningens förslag anförda orden måtte helt och hållet uteslutas, enär några andra kassörer än de i andra och femte klasserna upptagna icke skulle finnas anställda vid något af de verk och stater, inom hvilka skyldighet att deltaga i kassan skall ega rum.

Herrar fullmäktige förklarade sig vilja i afvaktan på närmare utredning beträffande anmärkta förhållandet låta anstå med fattande af beslut i anledning af herr landssekreteraren Hafströms hemställan.

Herr kronofogden Cervin yrkade, att länsmän, i afdelningens förslag hänfödda till sjette klassen, måtte af herrar fullmäktige upptagas i femte klassen.

Herr landssekreteraren Hafström yrkade afslag å herr kronofogden Cervins framställning; och då propositioner på de särskilda yrkandena gjordes, hördes blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller afdelningens förslag derutinnan, att länsmän ansetts böra tillhöra icke femte utan sjette klassen,

röstas ja,

den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr kronofogden Cervin väckta förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 14 ja mot 8 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkänt afdelningens förslag i denna del.

Vidare beslöto herrar fullmäktige, att ordet »kammarskrifvare», intaget under sjette klassen, skulle utgå, enär några delegare med denna benämning icke funnes.

I öfrigt godkändes hvad afdelningen föreslagit i fråga om de tienstenehavare, som skulle tillhöra en hvar af femte, sjette, sjunde, åttonde och nionde klasserna.

Herrar fullmäktige godkände de begge sista styckena af § 3 endast med de redaktionsjemkningar att dels i näst sista stycket, som börjades med »Har någon i anledning af tillernad reglering af verk eller stat etc.», ordet »tillernad» skulle utbytas mot ordet »ifrågasatt»,

dels ock att i sista stycket, som afslutades med »och anmäla beslutet derom hos fullmäktige för den ändring i reglementet, som deraf föranledes», orden »beslutet derom» skulle utbytas mot ordet »ärendet».

Herr revisorn Kinberg, som förut anmält reservation mot beslutet om provinsialläkarnes upptagande i första klassen, reserverade sig nu mot alla de öfriga beslut, genom hvilka i herrar fullmäktiges reglements-förslag tjensteinnehafvare komme att upptagas i högre klasser än de enligt nu gällande reglemente tillhöra.

I § 4, första stycket, hade afdelningen föreslagit, att tjensteinhafvares delaktighet i kassan skulle inträda från och med månaden näst efter den, under hvilken han utnämns till tjänst, hvarmed vore förenad skyldighet för honom att ingå såsom delegare i kassan.

Efter föredragning häraf yrkades dels att afdelningens förslag i denna del måtte bifallas, dels, af herr häradshöfdingen Waldenström, att tjensteinhafvares delaktighet skulle inträda från och med den dag, då han utnämns till tjänsten, dock utan skyldighet för honom att erlägga afgift förr än från och med månaden näst efter utnämningen, dels ock, af herr fängelsedirektören Liljenroth, att delaktigheten skulle inträda från och med utnämningdagen med vilkor att afgift skall erläggas från och med början af den månad, under hvilken delaktigheten börjar.

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden förklarade sig anse propositionen på bifall till afdelningens förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

För att få utrönt, hvilket af de begge öfriga yrkandena skulle antagas till kontraposition, framställde herr presidenten och ordföranden särskilda propositioner på dessa yrkanden; och hördes äfven dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som vill att till kontraposition skall antagas herr häradshöfdingen Waldenströms förslag,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige till kontraposition antagit herr fängelsedirektören Liljenroths förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, och utföll med 10 ja mot 12 nej.

Sedan genom denna votering blifvit bestämdt, att herr fängelse-

direktören Liljenroths förslag skulle antagas till kontraposition i hufvudvoteringen, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag till lydelse af första stycket i § 4,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige beslutit, att lydelsen af samma stycke skall affattas i öfverensstämmelse med det af herr fängelse-direktören Liljenroth väckta förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 18 ja mot 4 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkändt afdelningens förslag i denna del.

Andra stycket af § 4 i reglementsförslaget godkändes af herrar fullmäktige.

Den 8 november förmiddagen.

Närvarande:

Herr presidenten och ordföranden jemte samtliga herrar fullmäktige.

§ 2.

Fortsattes granskningen af det med kansliafdelningens utlåtande n:o 1 öfverlemnade förslag till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Förslagets § 5 godkändes af herrar fullmäktige.

Herr kanslisekreteraren Berger hemställde derefter, att till hvad denna § innehölle måtte fogas ett nytt stadgande af denna lydelse:

»Delegare, som företer läkareintyg att han är frisk, enligt formulär, som af styrelsen godkännes, må bereda sig delaktighet i högre klass, än han enligt detta reglemente eljest tillhör, derigenom att han till kassan inbetalar retroaktivgift, beräknad så, som i § 14 omförmäles, med tillägg af det belopp, som styrelsen enligt försäkringstekniska grunder kan finna erforderligt. Sådan förhöjning skall taga sin början endast vid jemnt kalenderår.»

Sedan afslag härå blifvit yrkadt, framställde herr presidenten och

ordföranden propositioner på de särskilda yrkandena; och hördes dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Voteringsproposition uppsattes och godkändes, så lydande:

»Den, som vill att § 5 bibehållas oförändrad utan det af herr kanslisekreteraren Berger föreslagna tillägg,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt herr kanslisekreteraren Bergers förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 20 ja mot 2 nej, i följd hvaraf § 5 skulle bibehållas oförändrad i enlighet med afdelningens förslag.

§ 6 godkändes.

Sedan första stycket af § 7 blifvit föredraget, yrkades dels godkännande af detsamma i enlighet med afdelningens förslag, dels, af herr landssekreteraren Hafström, godkännande af samma stycke med den ändring att ordet »äkta» framför »barn» skulle utgå, och dels, af herr fängelsedirektören Liljenroth, återremiss af samma § till kansliafdelningen för omredigering i syfte, att af stycket komme att framgå, att äkta barn, äfven de som äro födda utom äktenskap, äro pensionsberättigade.

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes hördes blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden ansåg propositionen på bifall till afdelningens förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, och sedan till kontraposition antagits herr landssekreteraren Hafströms yrkande, uppsattes och godkändes denna voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag beträffande första stycket af denna §,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt herr landssekreteraren Hafströms förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs, och utföll med 18 ja mot 4 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkänt afdelningens förslag i denna del.

Beträffande andra stycket i § 7 föreslog herr kanslisekreteraren Berger, att detsamma, såsom obehöfligt, måtte helt och hållet utgå.

Sedan godkännande af afdelningens förslag jemväl yrkats, blef, vid framställda propositioner, sistnämnda yrkande af herrar fullmäktige godkänt.

§§ 8 och 9 godkändes.

I fråga om § 10 hemställde herr kanslisekreteraren Berger, att slutorden »der ej visas, att barnet uppfostras af henne» måtte utbytas mot »der ej visas, att hon icke drager försorg om barnet».

Sedan bifall till afdelningens förslag beträffande denna § jemväl blifvit yrkadt, godkändes detta sistnämnda yrkande.

§§ 11 och 12 godkändes.

I fråga om § 13 hemställde herr fängelsedirektören Liljenroth om återremiss för omredigering i syfte, att den som qvarstode i tjänst efter fyllda 68 år skulle fortfara att under hela tjänstetiden erlägga årsafgift.

I enlighet med jemväl framställt yrkande godkände herrar fullmäktige afdelningens förslag till § 13.

Efter föredragning af § 14 yrkades dels att denna § måtte godkännas enligt afdelningens förslag och dels, af herr hofrättsfiskalen Zethelius, att samma § måtte ändras sålunda, att första stycket erhöles denna lydelse:

»Retroaktivafgift skall betalas till kassan för en hvar, hvilken, efter det han fyllt 21 år, vinner delaktighet i kassan eller förhöjning af sitt delaktighetsbelopp.»

Då propositioner på de särskilda yrkandena framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag till lydelse af denna §,

röstas ja,

den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr hofrättsfiskalen Zethelius väckta förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs; och sedan, vid sammanräknandet af öfriga sedlarne, rösterna befunnits vara lika fördelade eller 11 å hvardera sidan, öppnades den förseglade sedeln, hvilken innehöll ja; och hade herrar fullmäktige således med 12 ja mot 11 nej godkänt afdelningens förslag beträffande denna §.

Herrar fullmäktige godkände §§ 15, 16, 17, 18, 19, 20 och 21.

I afdelningens förslag hade § 22 erhållit denna lydelse:

»Äktenskap grundlägger icke pensionsrätt, med mindre det blifvit i laga ordning afslutadt med vigsel eller inför borgerlig myndighet.»

Herr häradshöfdingen Montelius yrkade, att, då af yttranden vid detta sammanträde tydligen framginge, hursom flere bland herrar fullmäktige i strid mot den mening, som vid förslaget upprättande af kansliafdelningen omfattats, antagit detta förslag innefatta, att pensionsrätt skulle kunna tillkomma äfven delegares barn, hvars moder icke varit med honom förenad i sådant äktenskap, som i § 22 omförmäles, ärendet måtte till kansliafdelningen återremitteras för omredigering af denna § sålunda, att tvekan om §:ns rätta innebörd, sådan denna af kansliafdelningen åsyftats, icke vidare blefve möjlig.

Herr hofrättsfiskalen Zethelius yrkade, att ifrågavarande § måtte godkännas med den ändring, att efter ordet »pensionsrätt» tillades orden »för enka».

Sedan jemväl blifvit yrkadt, att denna § måtte godkännas oförändrad enligt afdelningens förslag, framställdes propositioner på de särskilda yrkandena, hvarvid herr presidenten och ordföranden fann propositionen på bifall till sist omförmälda yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

För att få bestämdt, hvilket af de öfriga yrkandena skulle antagas till kontraposition, framställde herr presidenten och ordföranden särskilda propositioner på dessa yrkanden; och hördes dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som vill att till kontraposition skall antagas det af herr hofrättsfiskalen Zethelius framställda yrkande,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige till kontraposition antagit det af herr häradshöfdingen Montelius framställda yrkande om återremiss.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, och utföll med 6 ja mot 15 nej.

Sedan således sistnämnda yrkande antagits till kontraposition, uppsattes och godkändes för hufvudvoteringen denna voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag till lydelse af denna §,
 röstar ja,
 den, det ej vill,
 röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige beslutit att återremittera denna § till kansliafdelningen.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 14 ja mot 7 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige godkändt afdelningens förslag.

§ 23 godkändes.

Enligt afdelningens förslag skulle § 24 lyda sålunda:

»Äktenskap, ingånget af delegare senare än sex månader före hans död, medför icke ovilkorlig pensionsrätt, utan ankomme på styrelsen att i hvarje särskildt fall efter omständigheterna pröfva, huruvida pension må beviljas.»

Efter föredragning häraf yrkades, dels att afdelningens förslag beträffande denna § måtte godkännas, dels, af herr kammarrättsrådet Östberg, att samma förslag måtte godkännas med den ändring, att efter ordet »pensionsrätt» tilläggas orden »för enka», dels, af herr hofrättsrådet Lundahl, att denna § måtte återremitteras i syfte att genom omredigering få inryckt i §:en att pension skall beviljas, derest icke äktenskapet ingåtts för beredande af pensionsrätt, och dels, af herr landssekreteraren Zachrison, att denna § måtte erhålla följande lydelse:

»Äktenskap, ingånget af delegare under det han lider af sjukdom, som inom sex månader förorsakar hans död, medför icke pensionsrätt, utan så är, att barn genom äktenskapet legitimerats; dock ankomme på styrelsen att medgifva pensionsrätt, der sannolika skäl äro, att sjukdomens lifsfarliga beskaffenhet icke vid äktenskapets ingående varit för delegaren bekant.»

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden ansåg propositionen på bifall till afdelningens förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, och då herr presidenten och ordföranden, för att få utrönt hvilket af de öfriga yrkandena skulle antagas till kontraproposition, framställde särskilda propositioner på dessa yrkanden, hördes jemväl blandade ja och nej, hvarvid herr presidenten och ordföranden ansåg propositionen på antagande af herr landssekreteraren Zachrisons

förslag till kontraposition i hufvudvoteringen vara med öfvervägande ja besvarad.

Sedan herr kammarrättsrådet Östbergs yrkande antagits till kontraposition i den sist begärda voteringen, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som vill att till kontraposition i hufvudvoteringen skall antagas det af herr landssekreteraren Zachrison framställda förslag,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige till kontraposition i hufvudvoteringen antagit herr kammarrättsrådet Östbergs förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 14 ja mot 7 nej.

Efter den utgång denna votering fått, uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag till lydelse af denna §,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr landssekreteraren Zachrison under öfverläggningen framställda förslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 17 ja mot 4 nej; och hade herrar fullmäktige följaktligen godkänt afdelningens förslag.

§ 25 godkändes af herrar fullmäktige.

Beträffande § 26 hemställde herr fängelsedirektören Liljenroth, att orden »eller — — — bosatt» i första stycket måtte utgå, hvaremot herr postexpeditören Bergman hemställde, att denna § måtte godkännas oförändrad, och biföllo herrar fullmäktige hvad herr postexpeditören Bergman hemställt.

§ 27 godkändes.

Beträffande § 28 hemställde herr kanslisekreteraren Berger om sådan ändring i första stycket, så vidt det afsåge femte, sjette, sjunde, åttonde och nionde valkretsarne, att nämnda stycke i dessa delar skulle lyda sålunda:

Femte valkretsen Jönköpings och Kronobergs län,
 sjette » Kalmar och Blekinge län,
 sjunde » Kristianstads och Malmöhus län,
 åttonde » Göteborgs och Bohus samt Hallands län,
 nionde » Elfsborgs och Skaraborgs län.

Sedan jemväl yrkats bifall till afdelningens förslag framställdes propositioner på de särskilda yrkandena; och hördes dervid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som godkänner afdelningens förslag till lydelse af denna del af § 28,

röstas ja,

den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr kansli-sekreteraren Berger framställda förslag i denna del.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 10 ja mot 12 nej, i följd hvaraf herrar fullmäktige fattat beslut i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

De två följande styckena af § 28 godkändes i öfverensstämmelse med afdelningens förslag.

Det derpå följande stycket hade enligt afdelningens förslag följande lydelse:

»Röstberättigad är inom den valkrets, der han är bosatt, en hvar delegare, som tillhör någon af kassans sju första klasser; och tillkommer röstberättigad en röst för hvarje fullt hundratal kronor af delaktighetsbeloppet för den klass, han tillhör.»

Herr landssekreteraren Hafström, som icke ville, att tjensteinnehafvare i de lägsta klasserna skulle uteslutas från rösträtt, yrkade, att orden »som tillhör någon af kassans sju första klasser» skulle utgå, och herr kanslisekreteraren Berger hemställde, att samma stycke måtte erhålla följande lydelse:

»En hvar delegare, tillhörande någon af kassans sju första klasser, är röstberättigad vid val af fullmäktige. Rösträtten skall utöfvas inom den valkrets, delegare i följd af sin tjenstebefattning tillhör. Har delegare tjenstgöringsdistrikt, som icke helt och hållet eller till största delen tillhör en valkrets, utöfvas rösträtten inom den valkrets, der delegaren är bosatt. Pensionsberättigad delegare utöfvar rösträtten der

han är bosatt. Röstberättigad tillkommer en röst för hvarje fullt hundratal kronor af delaktighetsbeloppet för den klass, han tillhör.»

Sedan jemväl yrkats bifall till afdelningens förslag, blef detta, efter framställda propositioner på de särskilda yrkandena, med öfvervägande ja godkändt.

Beträffande nästföljande stycke ville herr kanslisekreteraren Berger hafva ett tillägg af innehåll, att äfven annan valkrets än den första skulle kunna välja delegare, tillhörande Stockholms stad, men herrar fullmäktige godkände afdelningens förslag till lydelse af detta stycke.

Nästföljande stycke godkändes.

Första punkten af nästa stycke skulle, i anledning af förut fattadt beslut i fråga om valkretsarne, erhålla följande lydelse:

»Inom de öfriga valkretsarne äro Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms, Upsala, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Vermlands, Vestmanlands, Vesternorrlands och Vesterbottens län valförrättare, en hvar för den valkrets, hans län tillhör.»

I nästa stycke ville herr kanslisekreteraren Berger hafva de två första orden »Vald är» utbytta mot orden »Valde äro i första valkretsen de, som erhållit de flesta röstetalen och i öfriga valkretsar».

Herrar fullmäktige godkände hvad kansliafdelningen härom föreslagit.

De två sista styckena af denna § godkändes.

§§ 29, 30, 31 och 32 godkändes.

Beträffande § 33 hemställde herr justitiekansleren Elliot om godkännande af densamma endast med den ändring, att ordet »tionde» i andra stycket skulle utbytas mot ordet »femtonde».

Herr kanslisekreteraren Berger hemställde att i andra stycket mellan orden »och» och »till» måtte inskjutas orden »der, det icke föranledes af annat under mötets behandling varande ärende».

Herrar fullmäktige godkände hvad herr justitiekansleren Elliot hemställt.

§ 34 godkändes.

I fråga om § 35 hemställde herr kanslisekreteraren Berger, att i andra stycket orden »propositionen skall anses bifallen» måtte utbytas mot orden »ändringen skall anses beslutad».

Herrar fullmäktige godkände § 35 med den sålunda föreslagna ändringen.

Herr landssekreteraren Hafström yrkade, att denna § måtte erhålla ett nytt stycke af detta innehåll:

»När ett ämne skall hos fullmäktige slutligen afgöras, böra alla dertill hörande handlingar uppläsa, så framt någon af fullmäktige det äskar.»

Detta yrkande afslogs af herrar fullmäktige.

§§ 36, 37, 38 och 39 godkändes.

Den 8 november eftermiddagen.

Närvarande:

Herr presidenten och ordföranden jemte samtliga herrar fullmäktige med undantag af herrar landskamreraren Gasslander, häradshöfdingen Waldenström och landssekreteraren Hambræus.

§ 1.

Fortsattes behandlingen af förslaget till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Förslagets § 40 godkändes.

Sedan § 41 föredragits yttrade herr kammarrättsrådet Östberg, att bestämmelserna angående placering af kassan tillhöriga medel vore synnerligen viktiga och långt viktigare än flera af de i nu föreliggande förslag till reglemente intagna stadganden, att förstnämnda bestämmelser därför borde omgärdas med samma helgd som de allmänna reglementariska föreskrifterna, samt att det dessutom bidroge till nödig enkelhet och reda, att stadgandena om huru kassans medel skulle placeras inrymdes i kassareglementet; och yrkade i anledning häraf herr kammarrättsrådet återremiss till kansliafdelningen för att i förslaget skulle upptagas de nu i särskilda lånereglementet, sådant det af herrar fullmäktige vid deras innevarande sammanträde förändrats, intagna föreskrifter om sättet för placering af kassans medel.

Herr justitiekansleren Elliot yrkade, att afdelningens förslag till § 41 måtte godkännas; och vid framställda propositioner på de särskilda yrkandena godkände herrar fullmäktige hvad herr justitiekansleren Elliot yrkat.

§§ 42, 43 och 44 godkändes.

Herr fängelsedirektören Liljenroth yrkade, att i § 45 ordet »årligen» måtte utbytas mot orden »hvert femte år», hvaremot herr postexpeditören Bergman yrkade, att denna § måtte antagas oförändrad; och biföllo herrar fullmäktige sistnämnda yrkande.

§§ 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 och 53 godkändes.

Herr kanslisekreteraren Berger hemställde, att herrar fullmäktige måtte besluta en särskild § så lydande:

»Inträffar fall, hvarå styrelsen finner bestämmelserna i detta reglemente icke kunna fullt tillämpas, då skall frågan af styrelsen öfverlemnas till näst sammanträdande fullmäktige.»

Denna hemställan afslogs af herrar fullmäktige.

I fråga om första stycket af § 54 hemställde herr fängelsedirektören Liljenroth, att dotter till nu varande delegare icke skulle få uppbära pension längre än tills hon uppnår tjuguetå års ålder eller dessförinnan träder i äktenskap.

Derjemte yrkades afslag å denna hemställan; och som den väckta frågans utgång kunde blifva beroende af hvad herrar fullmäktige komme att besluta i fråga om § 55, beslöto herrar fullmäktige att med den slutliga behandlingen af första stycket af § 54 skulle anstå, till dess § 55 kommit under behandling.

Andra stycket af § 54 godkändes med den ändring, att efter ordet pensionstagare tillades orden »i den enskilda fonden».

Herrar fullmäktige beslöto att med behandlingen af de öfvergående stadgandena skulla anstå tills i morgon.

Den 9 november.

Närvarande:

Herr presidenten och ordföranden jemte samtliga herrar fullmäktige.

§ 1.

Fortsattes föredragningen af kansliafdelningens utlåtande n:o 1 och det med samma utlåtande öfverlemnade reglementsförslag.

Herr landssekreteraren Zachrison hemställde, att herrar fullmäktige nu måtte fatta beslut i den från sammanträdet den 5 innevarande november hvilande frågan om den benämning, som den ombildade anstalten skulle hafva.

Herr häradshöfdingen Montelius yrkade, att anstalten måtte benämnas civilstatens pensionsinrättning, hvaremot herr landssekreteraren Zachrison yrkade bifall till afdelningens förslag, att anstalten skulle benämnas civilstatens enke- och pupillkassa.

Då propositioner på dessa yrkanden framställdes, hördes blandade ja och nej hvarjemte votering begärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:
 »Den, som vill, att den ombildade anstalten skall benämnas civilstatens enke- och pupillkassa,

den, det ej vill, röstas ja,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige förklarat sig vilja föreslå, att den ombildade anstalten skall benämnas civilstatens pensionsinrättning.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, och utföll med 14 ja mot 8 nej, i följd hvaraf afdelnings förslag i denna del blifvit godkänt.

Efter föredragning af § 55 i förslaget begärdes ordet af herr fängelsedirektören Liljenroth, som ansåg, att den i tredje stycket af denna § föreslagna tilläggsavgift skulle komma att i synnerhet tungt drabba de yngre och lägst aflönade tjänstemännen, att det vid sådant förhållande låge en orättvisa i uttagandet af en sådan avgift, och att, derest dotter till delegare i intet fall finge uppbära pension längre än tills hon fyllt tjuguet år, samt all postpensionering, äfven den nu utgående, upphörde, kassans ställning jemväl med afseende derå att räntan å dess fonder kunde antagas under en följd af år blifva högre än 3 $\frac{1}{2}$ %, torde befinnas blifva sådan, att tilläggsavgiften blefve öfverflödigg eller åtminstone kunde minskas; och hemställde herr fängelsedirektören Liljenroth, med åberopande af sitt den 5 innevarande november afgifna yttrande, att ärendet måtte i nu förevarande och öfriga dermed sammanhängande delar återremitteras till kansliafdelnings för åstadkommande af en ny utredning, hvarvid nyss omförmälda faktorer jemväl komme att tagas i beräkning.

Derjemte yrkades, dels att 55 § måtte godkännas i enlighet med afdelnings förslag, dels, af herr härads höfdingen Montelius, att denna § måtte, i enlighet med hvad herr härads höfdingen i en inom afdelnings anmäld reservation mot dess förslag hemställt, godkännas endast med den ändring, att i andra stycket ordet »mottaga» skulle utbytas mot ordet »behålla», och dels, af herr hofrättsfiskalen Zethelius, att denna § måtte ändras i nedan omförmälda hänseenden, nämligen:

a) att tredje styckets första punkt erhöles denna lydelse:

»I nämnda — — befrielse från årsavgift, att antingen årligen — — erlägga årsavgift eller ock vid början af det år reglementet träder i kraft den retroaktiva avgift, som delegarne enligt de i § 14 stadgade

grunder skolat vid sin senaste befordran gälda, derest detta reglemente då varit gällande, med afdrag af den befordringsafgift han dervid erlagt men med tillägg af 5 % ränta å det sålunda bestämda beloppet från den dag befordringsafgiften guldits.»

b) att emellan tredje och fjerde styckena måtte intagas ett nytt stycke af denna lydelse:

»Delegare, hvilken i stället för tilläggsafgift erlagt retroaktivafgift, på sätt nyss är sagdt, skall med afseende å rättigheter och skyldigheter vara likställd med dem, som, efter det detta reglemente trädt i kraft, blifva delegare.»

Herrar fullmäktige beslöto att till en början pröfva det af herr fängelsedirektören Liljenroth framställda yrkande om återremiss och att dervid yttra sig särskildt om en hvar af de grunder, som vid den påyrkade nya utredningen af kassans ställning borde tagas i beräkning.

Yrkandet att beräkningen skulle grundas, bland annat, på den omständighet, att delegares dotter i intet fall skulle få uppbära pension, sedan hon fyllt 21 år, blef af herrar fullmäktige afslaget.

Beträffande frågan huruvida i afseende å beräkningen borde antagas, att postpensioneringen skulle, äfven beträffande de från pensionsinrättningen redan beviljade pensioner till tjänstemän och betjente, upphöra, yrkades dels bifall till och dels afslag å hvad herr fängelsedirektören Liljenroth härom hemställt, och då propositioner på de särskilda yrkandena nu framställdes, hördes blandade ja och nej, hvarjemte voteringsbegärdes.

Härefter uppsattes och godkändes följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att beräkningarne i fråga om den ombildade anstaltens förmåga att undvara den i § 55 föreslagna tilläggsafgift skola grundas på borttagandet af den *nu* utgående postpensioneringen,

röstar ja,

den, det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige afslagit det härom framställda yrkande.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en, förseglad, undantogs; och som, vid sammanräknandet af de öfriga sedlarne, ja och nej befunnits hafva fått lika många röster eller 11 hvardera, öppnades den förseglade sedeln, hvilken innehöll nej; i följd hvaraf herrar fullmäktige med 12 nej mot 11 ja afslagit ifrågavarande yrkande.

Herrar fullmäktige afslogo jemväl yrkandet att vid beräkningen skulle antagas en högre ränta än $3\frac{1}{2}\%$.

I följd af dessa beslut hade frågan om återremiss förfallit.

Herrar fullmäktige afslogo det af herr hofrättsfiskalen Zethelius framställda yrkande.

Vidare framställdes propositioner på yrkandena om bifall till afdelningens förslag, så vidt det afsåg andra stycket af § 55, och till det af herr häradshöfdingen Montelius i fråga om detta stycke framställda förslag; och hördes härvid blandade ja och nej, hvarjemte votering begärdes.

Voteringsproposition uppsattes och godkändes, så lydande:

»Den, som vill att andra stycket af § 55 skall godkännas oförändradt i enlighet med afdelningens förslag,

röstas ja,

den, det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, hafva herrar fullmäktige godkänt det af herr häradshöfdingen Montelius framställda ändringsförslag.»

Voteringen företogs med slutna sedlar, af hvilka en undantogs och förseglades, samt utföll med 12 ja mot 10 nej, i följd hvaraf afdelningens förslag blifvit godkänt i fråga om andra stycket af § 55.

Härefter godkände herrar fullmäktige ej mindre första stycket af § 54 än äfven första, tredje och fjerde styckena af § 55.

Herr fängelsedirektören Liljenroth anmälde, att han komme att afemna skriftlig reservation mot herrar fullmäktiges beslut i fråga om tredje stycket af § 55.

§ 56 godkändes.

I fråga om § 57 hemställde herr kanslisekreteraren Berger, att början af sista stycket skulle lyda sålunda:

»Alla de af civilstatens pensionsinrättning hittills förvaltade donationer skola etc.»,

men herrar fullmäktige godkände denna § med den lydelse, den erhållit i afdelningens förslag.

§§ 58, 59 och 60 godkändes.

Herr justitiekansleren Elliot begärde ordet och — med förmälan att ändamålet med intagande i förslaget af den ingress, som börjas med orden »Vi Oscar etc.» och slutas med orden »civilstatens enke- och pupillkassa», varit att sammanjemka de olika meningar, som inom afdelningen uppstått i fråga om den ombildade anstaltens benämning —

hemställde, att, då någon sådan sammanjemkning icke kunnat åstadkommas, herrar fullmäktige måtte besluta, att, efter det nu i fråga om benämningen fattade beslut, nämnda ingress skulle utgå.

Denna hemställan bifölls af herrar fullmäktige.

Vidare beslöto herrar fullmäktige den redaktionsjemkning i § 2, att efter orden »civilstatens pensionsinrättning» skulle införas orden »samt enke- och pupillkassa».

Beträffande den från sammanträdet den 6 november hvilande frågan om de i förslaget under fjerde klassen upptagna »kassörer utom de i andra och femte klasserna upptagna» upplystes, att till denna kategori hörde endast kassören i civilstatens pensionsinrättning, hvilken jemväl i nu gällande reglemente tillhörde fjerde klassen; och beslöto herrar fullmäktige, att denne tjensteman skulle fortfarande tillhöra fjerde klassen, och att orden »kassörer utom de i andra och femte klasserna upptagna» skulle utgå.

Till följd häraf skulle i andra klassen upptagas »kassören hos generalpoststyrelsen» i stället för »kassörer hos civilstatens pensionsinrättning och generalpoststyrelsen».

Beträffande det vid reglementsförslaget fogade förslag till nådig kungörelse om upphörande efter hand af civilstatens pensionsinrättnings verksamhet för pensionering af tjenstemän m. m. yrkades dels bifall till afdelningens förslag oförändradt, dels, af herr hofrättsfiskalen Zethelius, afslag å detsamma och dels, af herr justitiekansleren Elliot, bifall till förslaget med den ändring att orden »på framställning» utbyttes mot orden »efter hörande»; och biföllo herrar fullmäktige justitiekansleren Elliots yrkande.

Herrar fullmäktige godkände afdelningens förslag att i underdånighet hemställa, att ett anslag af 42,000 kronor till förvaltningskostnaden måtte den ombildade kassan beredas.

Den 10 november.

Närvarande:

Herr presidenten och ordföranden jemte samtliga herrar fullmäktige.

§ 1.

Sedan kansliafdelningens utlåtande n:o 1 och förslag till förnyadt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa i går blifvit slutbehand-

ladt, anmäldes reservationer mot herrar fullmäktiges dervid fattade beslut

af *herr kanslisekreteraren Berger*, som anförde:

»Förutom den af mig jemte tre andra ledamöter afgifna reservation i fråga om herrar fullmäktiges beslut att på grund af sportelinkomster upptaga provinsialläkarne i första delaktighetsklassen, får jag reservera mig mot de beslut, som i nedannämnda två frågor fattats af herrar fullmäktige vid upprättande af underdånigt förslag till reglemente för en efter vissa angifna grunder organiserad enke- och pupillkassa för civilstaten.

Vid behandlingen af § 5 i reglementsförslaget afslogs en af mig gjord framställning att i nämnda § måtte intagas ett stadgande, hvarigenom delegare kunde beredas tillfälle att genom erläggande af erforderligt belopp bereda sina efterlevande större pension än den, som är bestämd för den klass, delegaren eljest tillhör. Då de bestämda enkepensionerna, enligt hvad alla erkänna, äro för små för tillfredsställande ens af de minsta behof för lifsuppehållet, och då härtill kommer, att herrar fullmäktige genom sitt beslut om den med civilstatens enke- och pupillkassa förenade kapital- och lifränteförsäkringsanstaltens afveckling beröfvat tjänstemännen möjlighet att från enke- och pupillkassan bereda sina efterlevande ökad pension, anser jag att herrar fullmäktiges beslut i denna fråga är i strid med delegarnes fördel, helst då dervid tages i betraktande, att hvarken kassan eller statsverket skulle betungas med särskild utgift om någon begagnade sig af den föreslagna rättigheten.

Då herrar fullmäktige afslagit den af mig ifrågasatta ändring af § 28 beträffande den valkrets, inom hvilken röstberättigad skall utöfva sin rösträtt vid val af fullmäktige, har dervid icke följts den i motiven till §:en uttalade princip vid valkretsindelningen, att röstberättigad bör hafva om öfrige valbare delegare i hans valkrets den kännedom, som för erhållande af lämpligt val är behöflig. Det är icke ovanligt, särskildt beträffande hufvudstaden, att tjänstemän hafva sin bostad straxt utanför gränsen af den valkrets, de på grund af sin tjänst bort tillhöra. Desse tjänstemän kunna icke antagas hafva den i motiven förutsatta kännedomen om de valbare i den valkrets der de äro boende; ej heller de senare om dem. Det kan äfven hända, företrädesvis i andra valkretsen, att desse inom en främmande valkrets boende sluta sig tillsammans och sålunda beherska valet, hvarigenom valkretsen icke blir representerad så, som förslaget otvifvelaktigen afsett»;

af herr fängelsedirektören *Liljenroth*, som yttrade:

»Hänvisande till min med beräkning af den vinst, som skulle uppkomma genom förutsättningarna i 1:sta, 2:dra, 4:de och 6:te punkterna försedda framställning, hvilken öfverlemnades till herrar fullmäktige den 5:te i denna månad, anser jag mig ej kunna biträda det beslut, som fattats med anledning af kansliafdelnings utlåtande n:o 1 rörande tjänsteinnehafvares rätt till pension från tjänstemannafonden, och ej heller de beslut, som med afseende å täckandet af den brist 869,000 kronor, hvilken beräkningarna visa, äro intagna uti förslaget till förnyadt nådigt reglemente i tredje stycket af dess 55 §, vidhållande jag den åsigt att inga tjänstemannapensioner vidare borde beviljas, samt att i följd deraf ej heller någon tilläggsafgift vore af nöden, äfvensom att förutsättningarna i 2:dra, 4:de och 6:te punkterna af min framställning bort bifallas för att bereda någon lindring i de retroaktivaafgifter, som jemlikt förslagets 14 § äro bestämda.

Om nu emellertid vid den slutliga behandlingen af det nu föreliggande förslaget tilläggsafgifterna skulle bibehållas, får jag inlägga en bestämd gensaga mot det sätt, hvarpå de skola utgå, emedan de komma att drabba synnerligen hårdt yngre, äfven i de lägre klasserna varande delegare, då deremot äldre, äfven till 1:sta klassen hörande delegare endast med ett ringa belopp komma att delta i täckandet af den brist, för hvars fyllande behöfs ett belopp af cirka 90,000 kronor det första året, och alla de, som kommit till en ålder af 68 år, rent af befrias från erläggande af tilläggsafgift äfven om de i statens tjänst qvarstå.

Jag vill därför föreslå att dessa tilläggsafgifter utgå för delegare i 1:sta klass med 13 %, i 2:dra klass med 12 %, i 3:dje klass med 11 %, i 4:de klass med 10 % och i 5:te klass med 9 % af delegarebeloppet, samt att delegare i 6:te och 7:de klasserna befrias från tilläggsafgiften, äfvensom att delegare af de fem högsta klasserna erlægga tilläggsafgift så länge de qvarstå i tjänst, äfven om 68 års ålder uppnåtts. Det belopp, som genom dessa afgifter skulle tillföras kassan, utgör något öfver 96,000 kronor första året, således med omkring 6,000 kronor öfverskjutande det verkliga behovet, men då medelåldern är något högre för delegarne i de högre klasserna än för 6:te och 7:de klassernas delegare, vågar jag ej föreslå någon nedsättning i afgifterna, något som möjligen kunde betingas af den som jag tror lägre mortaliteten i de högre klasserna, men hvarom jag ej hunnit åstadkomma fullt tillförlitlig utredning.

Skulle emellertid något afseende komma att fästas vid mitt förslag så kommer naturligtvis en utredning att deraf påkallas, och om resul-

tatet deraf skulle blifva att kassan ej vore i behof af dessa 6,000 kronor, så vill jag föreslå att delegarnes i 1:sta klass afgifter sänktes till 12 % och delegarnes i 4:de klass sänktes till 9 %.

Det kan måhända synas öfverflödigt att afgifva reservation mot vissa punkter i ett förslag, som icke i sig innebär en i föreskrifven ordning af fullmäktige beslutad reglementsförändring, som underställes Kongl. Maj:t till nådig fastställelse, men då det likväl får antagas att detta förslag blifver grundläggande för det som en gång kan hos Kongl. Maj:t vinna nådigt bifall, har jag ansett mig böra i, sammanhang med detsamma, låta min skiljaktiga mening komma vederbörande tillhanda; af *herrar kammarrättsrådet Östberg och hofrättsfiskalen Zethelius*, som förenade sig om detta yttrande:

»På samma gång vi tillåta oss framhålla hurusom genom herrar fullmäktiges nu fattade beslut i fråga om »förslag till förnyadt nådigt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa» samt hvad dermed står i samband icke något nytt reglemente blifvit af fullmäktige för deras del uti stadgad ordning antaget att träda i stället för de nu för civilstatens pensionsinrättning med dess enke- och pupillkassa gällande, anse vi oss här böra uttala att vi i följande hänseenden icke kunna biträda de grunder, hvarpå enligt samma förslag skulle fotas en omdaning af pensionsinrättningen.

Den kapitalbrist, hvaraf pensionsinrättningen vid 1896 års slut var lidande och som i direktionens till fullmäktige afgifna berättelse ansetts böra beräknas till 10 millioner kronor och derutöfver men uti den af fullmäktige nu föranstaltade utredningen upptagits till 8 millioner kronor, påkallar väl ovedersägligen särskilda åtgärder till upphjelpande af pensionsinrättningens finansiela ställning.

Då pensionsinrättningen utgör en af svenska staten anordnad, under Kongl. Maj:ts särskilda inseende stående obligatorisk pensionsanstalt, borde väl staten anses böra hafva åtagit sig garanti för anstalten och således vara skyldig betäcka den genom felaktighet i de försäkrings- tekniska grunder, hvarpå anstalten är bygd, uppkomna brist.

Om en sådan skyldighet för staten emellertid icke kan göras gällande, synes å andra sidan de nuvarande delegarne icke böra öfver höfvan betungas för afhjelpande af en brist, hvars tillkomst de icke kunnat förhindra och hvilken ej egentligen eller i hög grad kan läggas dem till last.

Detta skulle dock efter vår mening blifva fallet genom herrar fullmäktiges nu fattade beslut att höja årsavgifterna till pensionsinrättningen för nuvarande delegare från 21 till 30 procent å delaktighets-

beloppet för den klass, han vid den tillärnade omorganisationens trädande i kraft tillhör, hvartill kommer att fullmäktige samtidigt velat förhöja åldersgränsen för den i 14 § af nu gällande reglemente för civilstatens pensionsinrättning medgifna pensionsrätt för tjenstemän och betjente från 55 till 60 år.

Genom höjningen i årsafgifterna hvarigenom de förökas med mer än 40 procent, under det att delegare som vinna inträde i kassan, efter det att det projekterade nya reglementet blifvit gällande, ej skulle erlägga, utom retroaktivafgift, högre årsafgifter än de nuvarande af 21 procent af delaktighetsbeloppet för den klass delegare tillhör, kunna afgifterna i det hela i några fall för gamle delegare i pensionsinrättningen blifva högre än för nytillkomne delegare i samma klass.

Då den nuvarande, i förenämnda 14 § stadgade tjenstemannapensioneringen, hvilken pensionering till en ej obetydlig del anlitas allenast för erhållande af pensioner i fall, der sådana uppbäras jemväl från andra håll, ehuru ej från allmänna indragningsstaten, icke har något sådant allmänt berättigande eller intresse att, för dess bibehållande åt nuvarande delegare, ökning i årsafgifterna bör ega rum, synes oss upphörandet af denna pensionering, jemväl hvad nuvarande delegare angår, vara det medel som i *främsta rummet* bör anlitas för att förbättra pensionsinrättningens finansiella ställning.

Att, då pensionsinrättningen är af offentligt rättslig natur, laga hinder för en sådan anordning ej möter synes oss påtagligt och ett erkännande häraf ligger äfven indirekt i herrar fullmäktiges beslut att så väsentligt förändra villkoren för ifrågavarande pensionering som skett genom beslutet att höja pensionsåldern från 55 till 60 år. Denna ändring har ansetts kunna ske utan att enhvar delegare dertill gifve sitt bifall.

Då det icke låter sig göra att åt hvarje delegares fria val lemna afgörandet, huruvida nu omhandlade pensionering, hvad honom beträffar, skall bibehållas eller icke och då det torde kunna tagas för gifvet att det ojemförligt öfvervägande flertalet delegare långt heldre afstår sin förevarande pensionsrätt än underkastar sig de med dess bibehållande nu föreslagna nya villkor och afgifter, anse vi

att den nu i 14 och 16 §§ af reglementet för civilstatens pensionsinrättning stadgade pensionsrätt bör, jemväl hvad angår nuvarande delegare i anstalten, upphöra utom i hvad den afser redan beviljade pensioner till andra än personer vid postverket.

Deremot synes det oss kunna med fog ifrågasättas, huruvida icke den nu i samma reglementes 22—24 §§ stadgade pensionering af tjenstemän, som drabbas af obotlig sjukdom, bör, mot åtnjutande af härför

